

Pedagogická
fakulta
Faculty
of Education

Jihočeská univerzita
v Českých Budějovicích
University of South Bohemia
in České Budějovice

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích
Pedagogická fakulta
Katedra pedagogiky a psychologie

Bakalářská práce

Akce mateřské školy pro veřejnost

Vypracovala: Hana Koudelková
Vedoucí práce: PaedDr. Alena Váchová

České Budějovice 2014

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že svoji bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury uvedených v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž elektronickou cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky školitele a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce s databází kvalifikačních prací Theses.cz provozovanou Národním registrem vysokoškolských kvalifikačních prací a systémem na odhalování plagiátů.

V Českých Budějovicích, 27. 3. 2014

.....

Hana Koudelková

Poděkování

Děkuji paní PaedDr. Aleně Váchové za cenné rady a odbornou pomoc při vedení mé práce. Dále děkuji paní PhDr. Ivaně Šmejdové za poskytnuté vyjádření a konzultaci a rodině za podporu.

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá oblastí aktivit mateřských škol, které pořádají jako akce pro rodičovskou či širší veřejnost. Přináší pohled na různé typy akcí z hlediska jejich vnímání pedagogy a rodiči. Pohlíží na akce jako na formu předškolního vzdělávání a ukazuje na to, jaký vliv mají tyto aktivity na předškolní dítě a formování vztahů mezi školou a rodinou. V praktické části se zabývá hodnocením akcí pedagogy a rodiči. Výzkumným šetřením mezi rodiči a pedagogy zjišťuje, jaké typy akcí školy pořádají, k jakým příležitostem a v jaké formě. Na základě hodnocení akcí rodiči a pedagogy vyplývají v závěru práce podněty pro pořádání akcí v mateřských školách.

Klíčová slova :

mateřská škola, předškolní vzdělávání, spolupráce školy a rodiny, akce mateřské školy, vystoupení dětí

ABSTRAKT

This bachelor thesis deals with the events of the nursery schools organized by them both for parents and wide public. The first chapter of the work offers an outline of the different types of the events in terms of their assessment by teachers and parents. It introduces these events as a form of the pre-school education and highlights their importance for the children of pre-school age and for the relations between the school and family. The practical chapter aims to get the evaluation of the events by teachers and parents. On the background of the survey among teachers and parents it summarizes the types of the pre-school events as well as their goals and forms and offers suggestions for organizing them in the nurseries in general.

Key words:

nursery school, pre-school education, cooperation of the school and the family, nursery school events, children's performances

OBSAH :

ÚVOD	8
TEORETICKÁ ČÁST	10
1 SOUČASNÉ POJETÍ PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ	10
1.1 Cesta k současnému vzdělávání	11
1.2 Charakteristika současného předškolního vzdělávání	11
1.2.1 Osobnostní orientace	11
1.3 Specifika předškolního vzdělávání	12
2 SPOLUÚČAST RODIČŮ NA PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ	14
2.1 Podmínky pro spoluúčast rodičů	14
2.2 Počátek komunikace mezi školou a rodinou	14
2.3 Možnosti spolupráce pedagogů a rodičů	15
2.3.1. Akce školy jako forma spolupráce s rodiči	16
3 POHLED NA ŠKOLNÍ AKCE JAKO FORMU VZDĚLÁVÁNÍ	18
3.1 Vzdělávací význam akcí	18
3.2 Rizika ohrožující vzdělávací přínos akcí	20
3.3 Dětská vystoupení	21
3.4 Tvořivé akce	22
3.5 Další společné aktivity školy a rodiny	23
4 MOŽNOSTI PREZENTACE MATEŘSKÝCH ŠKOL NA VEŘEJNOSTI	24
4.1 Obsah prezentace	24
4.2 Způsoby prezentace škol	24
4.3 Škola jako součást obce	25
5 PSYCHOLOGICKÝ POHLED NA DĚTSKÁ VYSTOUPENÍ A DALŠÍ AKCE ŠKOLY	27
5.1 Souvislost s vývojem dítěte v předškolním období	28
5.2 Názor psychologů na školní akce	28
5.2.1 Názor PhDr. Jana Svobody na dětská vystoupení	28
5.2.2. Názor PhDr. Marty Franclové Ph.D.	29
5.3 Dětský festival Mateřinka	29
PRAKTICKÁ ČÁST	31
6 CÍL PRÁCE, VÝZKUMNÉ OTÁZKY A PŘEDPOKLADY	31
6.1 Cíl práce	31

6.2 Výzkumné šetření a výzkumné otázky	31
6.3 Předpoklady	32
7 METODIKA	33
7.1 Kvantitativní výzkum	33
7.2 Výzkumný soubor	33
7.3 Zpracování výsledků výzkumu	34
8 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU	35
8.1 Vyhodnocení výzkumných otázek	35
8.2 Ověření stanovených předpokladů	69
9 DISKUSE	70
ZÁVĚR	75
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	78
SEZNAM PŘÍLOH	80

ÚVOD

Lidský život se ubírá dopředu v neustálém tempu, které do určité míry nemůžeme sami ovlivnit. Věřím ale, že ovlivnit můžeme to, jakým způsobem svůj život prožijeme. Jako děti jsme bezprostřední, užíváme si radostí života, chceme všude být, všechno vyzkoušet. Když se staneme rodiči, přináší nám život ohromnou radost, ale také od nás vyžaduje velkou zodpovědnost za život našich dětí. Správní rodiče chtějí pro své dítě to nejlepší, chtějí, aby bylo nejšťastnější. Jak to ale udělat? Návod na rodičovství není. Je možné přečíst si odbornou knihu, nechat si poradit od známých, dát na radu učitelek. Podle mne je ale podstatné cítit se být rodičem, věřit ve své pocity a ty pak realizovat. Být svému dítěti nablízku tak, aby vědělo, že má ve mně jistotu a oporu, vše ostatní se už dá vyřešit. Chceme-li být dítěti nablízku, zažít spolu s ním co nejvíce radosti, proč k tomu nemít prostor i v mateřské škole? Dítě nám chce ukázat, co už samo umí, chce se nám pochlubit svými kamarády, ale zároveň chce, abychom mu řekli, že jsme tady, protože je naše a máme z něho radost.

Příležitostí k tomu, aby mohli rodiče vstoupit do života svých dětí v mateřské škole, jsou také akce, které školy pro ně i pro širší veřejnost pořádají. Při nich je prostor nejen k společnému setkávání, ale i k zapojení rodičů do života a dění v mateřské škole.

Moje osobní zkušenost se spoluprací rodičů s mateřskou školou začala právě takto. Z pozice maminky, která pomáhala vyrábět kostýmy na dětská vystoupení. S postupem času se má pozice rodiče změnila na pozici učitelky, která tyto akce pomáhá organizovat a oslovuje rodiče ke spolupráci. Jelikož jsem měla možnost být v rolích obou zúčastněných stran, zajímá mě, jaký je názor dalších rodičů a pedagogů na tyto akce. Myslím si, že i mezi nimi je téma školních akcí často diskutované, a proto jsem si ho zvolila jako téma své bakalářské práce.

V teoretické části jsem se pokusila podle dostupných pramenů osvětlit, jaký význam mají akce školy z pohledu vztahů mezi školou a rodinou, jaký je jejich vzdělávací význam a která rizika je ohrožují. Dále pak, co je obsahem prezentace mateřských škol na veřejnosti. Za důležitý považuji i pohled na akce z psychologického hlediska v souvislosti s vývojem dítěte.

V praktické části se pokusím Prostřednictvím výzkumu mezi rodiči a pedagogy hledat odpovědi na otázky týkající se jejich pohledu a hodnocení akcí školy.

Touto prací bych chtěla přispět k tomu, aby si rodiče i pedagogové mohli zvolit, co je pro ně podstatné a důležité při akcích školy. Nastínit rodičům i pedagogům možnou cestu jejich vzájemné spolupráce, podoby akcí a navést je k tomu, aby vždy bylo jejich jednání v zájmu dítěte.

1 SOUČASNÉ POJETÍ PŘEDŠKOLNÍHO VZDĚLÁVÁNÍ

1.1 Cesta k současnému vzdělávání

Cesta k současné mateřské škole vedla od Komenského představ přes různá zařízení s původně sociálním a později i výchovným významem, přes čerpání těch nejpokrokovějších zkušeností ze světa až po jednostranný příklon k sovětské pedagogice po roce 1948. Důležitou křižovatkou byl rok 1989 a následné hledání, kudy se bude naše mateřská škola dál ubírat.

Zpočátku pedagogové odmítají dosavadní metody a formy vzdělávání a hledají nové modely předškolního vzdělávání, inspirují se v zahraničí i alternativními vzdělávacími programy. Předškolní vzdělávání se diferencuje, ovšem bez stálé koncepce a kvality. Kolem roku 1995 dochází k transformaci mateřských škol, hledají se nové cíle, metody výchovy, přehodnocují se postupy před rokem 1989 a objevují se snahy vrátit se k tomu, co lze považovat za pozitivní. Vývoj tedy směřuje k určité stálé koncepci.

V programech mateřských škol se objevují nadstandardní aktivity pro děti, rozvíjí se spolupráce a dialog s rodiči. Podle Opravilové a Gebhartové (2011) byla škola jako instituce před r.1989 preferována před rodinnou výchovou, fungovala jako úředně stanovená autorita, která rozhodovala v otázkách výchovy a vzdělávání. Spolupráce rodiny se školou v otázkách výchovy byla omezená, spíše než dialog se od rodičů očekávala pomoc při různých brigádách. Pro veřejnost pořádaly školy dětská vystoupení v rámci v té době uznávaných svátků a významných dní jako je Mezinárodní den žen apod. Postupně v předškolním vzdělávání došlo k zásadní změně, k novému postoji k dítěti, který představuje osobnostně orientovaná výchova. Ta mění zásadně i postoj k rodině, uznává její vliv na výchovu dítěte, a proto se otvírá spolupráci s ní.

Nutnost vymezit vzdělávací politiku ve státě vede k přijetí dokumentu „Národního programu rozvoje vzdělávání v České republice“, tzv. Bílé knihy v roce 2001 a posléze v oblasti předškolního vzdělávání v roce 2004 (první vrze v roce 2001) ke vzniku Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV). Tento dokument je závazný pro všechny mateřské školy, vymezuje předškolní kurikulum a zároveň poskytuje pedagogům dostatek prostoru pro vlastní tvůrčí práci.

1.2 Charakteristika současného předškolního vzdělávání

Předškolní vzdělávání v současné době probíhá především v mateřských školách, které jsou ve velké většině státní. Běžné jsou dnes i alternativy jako jsou školy soukromé, firemní, univerzitní či církevní (Konrádová, 2008).

Alternativní jsou i vzdělávací programy. Rodiče mohou zvolit „Zdravou mateřskou školu“, školu s programem „Začít spolu“ i takové, které jsou v alternativních školách považovány za tradiční, jako je například waldorfská nebo montessoriovská škola. Rozdíl mezi alternativními a ostatními mateřskými školami je ve způsobu a formě vzdělávání, v učebním obsahu i ve spolupráci s rodiči. V alternativních školách se klade větší důraz na spolupráci s rodiči, charakteristická je projektová výuka, využívání mimoškolního prostředí pro vzdělávání i vedení dětí k práci ve skupinách (Průcha, 2004).

Předškolní vzdělávání je otevřené i pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami, děti jsou integrovány do běžného prostředí mateřské školy (RVP PV, 2004).

Děti se sociálním a zdravotním znevýhodněním se mohou na povinnou školní docházku připravovat i v přípravných třídách, zřizovaných při základních školách (Konrádová, 2008).

Předškolní vzdělávání není povinné, děti mohou být vzdělávány i v domácím prostředí, na předškolní vzdělávání mají ovšem zákonný nárok. Kvalita předškolního vzdělávání v České republice je dlouhodobě na vysoké úrovni, což pravidelně ověřují revize za účasti odborníků z oboru (Konrádová, 2008) .

V mateřských školách probíhá vzdělávání dle Rámcového programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV). Ten stanovuje cíle, obsah a formy vzdělávání. V návaznosti na Rámcový vzdělávací program zpracovávají jednotlivé mateřské školy vlastní Školní vzdělávací programy (Svobodová, 2010).

1.2.1 Osobnostní orientace

Současná předškolní výchova a vzdělávání je charakterizována jako osobnostně orientovaná. Osobnostně orientovaný model předškolní výchovy znamená, že chápeme dítě jako jedinečnou neopakovatelnou osobnost a při výchovně vzdělávacím

působení na něj bereme v úvahu tuto jeho individualitu (Helus, 2009). Dítě má právo na to být odlišné, pedagog má podporovat jeho jedinečnost a současně s rozvíjením jeho schopností a dovedností ho má vést k osvojení si základních pravidel chování, společenských hodnot a soužití ve společnosti ostatních. Pedagogické působení má být založené na důvěře ve schopnosti dítěte, dítě má být pedagogovi partnerem, kterému se dostává uznání a přijetí, což také pozitivně ovlivňuje utváření sebepojetí dítěte.

Předškolní vzdělávání a výchova nenahrazuje výchovu rodinnou, má ji především doplňovat. Dle Gillernové (2010) osobnostní zaměření při výchově znamená také přizvání rodičů ke spolupráci a konzultaci společných postupů při působení na dítě vzhledem k tomu, že rodiče jsou ti, kteří jsou dítěti nejbližší.

V současném vzdělávání je brán zřetel i k dětem se speciálními vzdělávacími potřebami, ať už jsou to děti zdravotně handicapované, z jiného sociokulturního prostředí či jinak znevýhodněné. Integrace těchto dětí do běžných mateřských škol probíhá dle individuálních potřeb dítěte a v rámci možností dané školy (Mertin, 2010).

Další funkcí mateřské školy je obohacení denního programu dítěte na základě odborného vedení (Opravilová, Gebhartová, 2011). To je smysluplné, vychází-li z potřeb dítěte. Model potřeb předškolního dítěte sestavili Zdeněk Matějček a Josef Langmeier. Potřeby předškolního dítěte jsou specifické, stejně jako předškolní vzdělávání vůbec. Model vychází z toho, že objektem působení je dítě ve věku 3 – 6 let, které se nachází v počátečních vývojových fázích jak tělesného, tak i rozumového či psychického vývoje, tomuto vývoji musí tedy odpovídat i metody a formy práce.

1.3 Specifika předškolního vzdělávání

V RVP PV jsou definována specifika předškolního vzdělávání takto: *„Předškolní vzdělávání se maximálně přizpůsobuje vývojovým, fyziologickým, kognitivním, sociálním a emocionálním potřebám dětí této věkové skupiny a dbá, aby tato vývojová specifika byla při vzdělávání v plné míře respektována“* (RVP PV, str. 8).

Prostředí, ve kterém má předškolní vzdělávání probíhat, musí být pro dítě vstřícné, podnětné, zajímavé, dítě se zde musí cítit pozitivně přijímané, jisté, v bezpečí a spokojené.

Při vzdělávání musí pedagog vycházet z individuálních potřeb a možností dítěte, je tedy nutné provádět průběžně pedagogickou analýzu, dítě sledovat a vyhodnocovat jeho individuální pokroky tak, aby mohl být zvážena další vzdělávací postup. Ve třídách jsou společně vzdělávány děti různého věku, schopností i potřeb, včetně specifických.

Ve vzdělávání se uplatňuje prožitkové a kooperativní učení hrou, kdy se dítě učí vlastními zážitky, uplatňuje svou přirozenou zvědavost a potřebu objevovat, většinou si ani neuvědomuje, že se učí. Dítě by mělo mít prostor pro využití vlastních nápadů a dostatek prostoru pro spontánní aktivitu. V předškolním vzdělávání se uskutečňují činnosti řízené i spontánní, buď jako práce ve skupinách nebo jako individuální. Všechny činnosti by měly vycházet ze zájmu dětí. Řízené i spontánní aktivity musí být vzájemně vyvážené a provázané, aby nedocházelo k přetěžování dětí. Vzdělávací nabídka musí být pestrá, aby si každé z dětí našlo své vlastní uplatnění (RVP PV, 2004).

Ve vzdělávání je uplatňován integrovaný přístup. Vzdělávání probíhá v integrovaných blocích nebo projektech, kde nejsou rozlišené jednotlivé vzdělávací oblasti, ale vzdělávání probíhá komplexně (Svobodová, 2010).

V předškolním vzdělávání má velký význam i sociální učení, děti se učí v každodenních situacích, kdy sledují a napodobují interakci pedagogů i ostatních zúčastněných osob ve vzdělávacím procesu (RVP PV, 2004).

Předškolní vzdělávání dnes není chápáno jen jako příprava na školní docházku, ale má dítěti pomoci při zvládnutí tohoto jeho dalšího životního úkolu, tedy vstupu do základní školy, a vytvořit základ pro celoživotní vzdělávání. Průvodci na této cestě jsou rodiče a předškolní pedagogové. Vzhledem k věku dětí je potřeba spoluúčasti rodičů na vzdělávání v mateřské škole velmi výrazná.

2 SPOLUÚČAST RODIČŮ NA PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

2.1 Podmínky pro spoluúčast rodičů

V Rámcovém vzdělávacím programu pro předškolní vzdělávání, v kapitole věnované podmínkám předškolního vzdělávání, jsou v bodech uvedeny definice ideálního stavu pro spoluúčast rodičů na tomto vzdělávání. Spolupráce je mimo jiné dle tohoto dokumentu plně vyhovující, jestliže ve vztazích: *„panuje oboustranná důvěra, otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota spolupracovat“* (RVP PV, 2004, str. 35). *„Rodiče mají možnost podílet se na dění v mateřské škole, účastnit se různých programů, dle svého zájmu zde vstupovat do her svých dětí. Jsou pravidelně a dostatečně informováni o všem, co se v mateřské škole děje.“* (RVP PV, 2004, str.36) S rodiči je jednáno ohleduplně, je jim poskytován poradenský servis, co se týče výchovy a vzdělávání.

Dle Rabušicové (2004) je základní podmínkou pro kvalitní vzájemný vztah mezi školou a rodinou (a mezi lidmi vůbec) dobrá komunikace.

Eva Svobodová (2010, str. 62) uvádí, že *„vztah rodiny a mateřské školy je zatěžkán vzpomínkami a zkušenostmi rodičů i obavami učitelek.“* Obavy i pozitivní očekávání rodičů jsou závislé na jejich osobní či zprostředkované skutečnosti. K prolomení obav a nasměrování pozitivního vztahu pomůže právě vzájemná komunikace.

Fungující komunikace je postavena na pozitivním přístupu pedagogů a rodičů, dostatku vzájemných informací, důležitý je verbální i neverbální projev. Takto nastavená komunikace utváří příznivou atmosféru pro budování vzájemných vztahů.

2.2 Počátek komunikace mezi školou a rodinou

První kontakt mezi rodiči a pedagogy probíhá většinou při zápisu do mateřské školy. Ladislava Lažová (2013) doporučuje ve shodě s Evou Svobodovou (2010) uspořádat při nástupu dětí do mateřské školy úvodní společné setkání pedagogů a rodičů. Zde se rodiče dozví základní informace o škole, organizaci dne, zajištění vzdělávání a podobně, a naopak pedagogové se mohou dozvědět (například vyplněním dotazníku) více informací o dítěti. Lažová (2013) uvádí, že tato setkání jsou spíše formální. Navrhuje

pedagogům další osobní jednotlivé schůzky s rodiči. Učitel při nich může získat více konkrétních informací o dítěti než na společné schůzce. Kromě toho je toto setkání příležitostí poznat rodiče, kterým by mělo naopak pomoci k získání pocitu, že učitel projevuje o dítě skutečný zájem, a jejich obavy se mohou zmírnit.

Dle Svobodové (2010) by i v další komunikaci s rodiči měly převládat pozitivní informace, rodiče mají zájem se dozvědět, jak se jejich dítěti ve školce daří, co zvládá, co ho baví. Převládají-li pozitivní informace, je možné sdělit i ty negativní, věnovat se nastalým problémům, ale i při jejich řešení by se měli pedagogové vyvarovat kritiky a souzení dítěte.

Dle Gillernové (2010) rozhoduje o vztahu učitelky a rodičů také to, jak dítě prožívá a reflektuje svůj pobyt v mateřské škole. Rodiče dávají přednost učitelce, která si je jistá ve své profesní roli a projevuje k dětem kladný emoční vztah, vedoucí k příznivému klimatu ve škole. Tento názor sdílí i S. Střelec (1998), který považuje výroky dětí o škole za hlavní zdroj informací pro rodiče.

Rabušicová (2004) uvádí, že pedagogové i rodiče mohou mít řadu předsudků i pochybností o svých kompetencích. Za základní východisko, od něž se odvíjí další oblasti komunikace, aktivity a spolupráce, považuje to jak jsou rodiče ve vztahu ke škole vnímáni a jak sami vnímají svou rodičovskou roli.

2.3 Možnosti spolupráce pedagogů a rodičů

Po navázání prvotních kontaktů mezi školou a rodinou se lze věnovat další formě vzájemných setkání i spolupráce. Lažová (2013, str.20), navrhuje oslovit rodiče s otázkou: „*Čím mohou rodiče přispět školce a zda chtějí?*“ Vzápětí dodává, že se tato otázka často nepokládá, a nabádá pedagogy k tomu, aby se takto pokusili rodiče oslovit. Doporučuje vyzvat rodiče ke spolupráci, nejen kvůli tomu, že škole pomohou, ale i pro jejich vnímání školy jako instituce, ve které i oni mohou rozhodovat o jejím dění. Tento druhý aspekt pokládáme za důležitější.

Svobodová (2010, str.66) uvádí, že „*velká část rodičů pociťuje ostych, mají-li vstoupit do prostoru určenému jejich dětem*“. Pokládá za důležité, aby rodiče

nepovažovali spolupráci za jakousi nucenou povinnost, ale za přátelské setkání rodičů, dětí a pedagogů, kde nejde o to, co udělají, ale o to, jak tento proces spolu prožijí.

Rodiče se mohou podílet na dění v mateřské škole různými způsoby podle svých možností. Mohou pomoci s drobnými opravami, se zajištěním školního výletu, sponzorským darem apod. Mohou se zapojit i do vzdělávacího procesu například zajištěním exkurze ve firmě, kde pracují (samozřejmě za splnění bezpečnostních a hygienických podmínek) nebo uspořádáním přednášky pro učitele či rodiče. Mohou vznést své náměty a připomínky ke Školnímu vzdělávacímu programu jako k veřejně dostupnému dokumentu, a ty pak mohou školy zohlednit ve svých programech.

Školy mohou rodičům, kteří o to projeví zájem, poskytnout možnost k rozšíření jejich poznatků o výchově a vzdělávání například uspořádáním přednášky či zapůjčením odborné literatury (Rabušicová, 2004).

Shrneme-li hlavní oblasti vztahů mezi školou a rodinou, je jimi tedy podle Rabušicové (2004) oblast zapojení rodičů do vzdělávacího procesu ve škole, oblast komunikace mezi školou a rodinou, rodiče jako přímí účastníci vzdělávacího procesu, oblast rodičovského vzdělávání a oblast aktivit školy vůči rodině, jejich vzájemná spolupráce.

Za tradiční a samozřejmou je tato spolupráce považována v alternativních školách, jako jsou školy waldorfské či s programem „Začít spolu“. Tento vzájemný vztah potvrzuje ve svém článku: „*Rodiče se zapojují do programu MŠ*“ v časopise Informatorium například Věra Šimicová (2004), která působí v mateřské škole, kde se pracuje s programem „Začít spolu“.

Možností ke spolupráci rodiny a školy při pořádání různých aktivit je nepřehledné množství, není možné je všechny vyjmenovat, vždy záleží na konkrétní situaci a lidech, kteří se jich účastní.

2.3.1 Akce školy jako forma spolupráce s rodiči

Tradičními akcemi pro rodiče i pro veřejnost jsou školní slavnosti, různé tvořivé dílny, výlety pro rodiče s dětmi, divadelní představení pro děti a rodiče, dny otevřených dveří apod. Akce školy jsou společným setkáváním nejen rodičů a pedagogů, ale i

rodičů navzájem. Jsou dobrou příležitostí k bližšímu vzájemnému seznámení, k navázání dalších kontaktů. Za příznivé lze považovat také to, že do příprav se mohou zapojit rodiče dětí i děti samy. Maminky napečou cukroví, tatínkové pomohou s výzdobou, děti připraví sváteční tabuli pro rodiče. Tím, že dokáží někoho potěšit, někomu pomoci, si odnáší děti do dalšího života poznání o hodnotách, které uznává naše společnost, o vytváření pravidel soužití a vzájemné úctě k druhým lidem.

Lažová (2013, str.20) bere pořádání školních výletů a akcí „*jako obrovský prostor pro rodiče*“. Rodiče mohou být průvodci, organizátory nebo zdravotníky na školních akcích. Někteří rodiče jsou ochotni poskytnout škole sponzorské dary, někteří pomáhají s organizačním zajištěním akcí, s přípravou kostýmů, občerstvení apod. Formy spolupráce závisí na konkrétní škole a vztazích mezi školou a rodinou.

3 POHLED NA ŠKOLNÍ AKCE JAKO FORMU VZDĚLÁVÁNÍ

3.1 Vzdělávací význam akcí

Vzdělávání v mateřské škole se podle E. Svobodové (2010) uskutečňuje formou komplexního vzdělávacího působení. Učitelé rozvíjejí děti cílevědomě a průběžně.

Komplexní pojetí vzdělávání znamená rozvíjení dítěte ve všech pěti vzdělávacích oblastech, které vymezuje Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV, 2004).

Hledání souvislostí mezi pořádáním akcí školy pro rodiče a veřejnost a vzděláváním se odvíjí od poznání záměrů tohoto vzdělávání. Vyjdeme-li z toho, že toto vzdělávání je komplexní a dítě se vzdělává při všech činnostech, které v mateřské škole probíhají, najdeme jeho formy v přípravě na tyto akce v každé jejich podobě i v jejich realizaci a následné reflexi.

Pokud má být tato forma vzdělávání pro děti přínosná, je třeba dodržet podmínky stanovené v RVP PV. Při správně nastavených podmínkách, jako je například pedagogický styl, respektování potřeb a schopností dětí atd., můžeme začít posuzovat vzdělávací přínos akcí pro děti.

Cílem předškolního vzdělávání je, aby dítě ukončující toto vzdělávání dosáhlo určitých výstupů v podobě klíčových kompetencí. Podkladem pro vytváření klíčových kompetencí je průběžné naplňování dílčích kompetencí, které vychází z rámcových cílů a dílčích cílů ve všech vzdělávacích oblastech (RVP PV, 2004).

Každý z jednotlivých typů akcí má svůj specifický vzdělávací přínos, který bude upřesněn níže. Nejprve se zaměříme na vzdělávací přínos všech těchto akcí. Za obecně přínosné u všech těchto akcí lze považovat to, že dítě má příležitost k záměrnému učení, učí se soustředit, zapamatovat si a předvést to, co se naučilo. Těchto dovedností, které se vztahují zejména ke kompetencím k učení, bude moci použít později při vzdělávání v základní škole.

Tím, že se dítě dobrovolně zapojí do společné činnosti, si utváří smysl pro povinnost a učí se nést odpovědnost za své jednání. Poznává také, že každé z dětí má jiné předpoklady, učí se je hodnotit a oceňovat. Osobní postoj a hodnocení se vztahuje

především k sociálním a personálním kompetencím, které dítě uplatní v široké síti sociálních vztahů, do nichž bude v životě vstupovat.

Přínos je i v rozšiřování pohybových dovedností ať už sportovních, tanečních nebo jiných. S tím souvisí i orientace v prostoru a chápání postupnosti, protože je zpravidla nutné dodržet určitou posloupnost a přesnost pohybů. Tyto dovednosti přispívají k naplnění kompetencí k učení i řešení problémů, jsou důležité zejména v kognitivní oblasti, podporují paměť, představivost, soustředění.

Pro děti má význam možnost podílet se na přípravě a realizaci akcí, vede je to k samostatnosti a k práci jako takové. Získání odpovědnosti a smyslu pro povinnost se vztahuje k činnostním a sociálním kompetencím, které děti využijí nejen při plnění svých dalších vzdělávacích povinností, ale i v osobním životě.

Důležité je také seznámení se s naší kulturou a tradicemi, což je ve velké většině smyslem pořádaných akcí. Poznáním obecně uznávaných hodnot společnosti, ve které žije, se u dětí rozvíjí občanské kompetence.

Nelze opomenout ani podporu tvořivosti a kultivaci estetického vnímání, předpokladem je vkusný a citlivý přístup k pořádané akci. Utváření dítěte jako kultivované osobnosti se vztahuje k většině utvářených kompetencí, k občanským, sociálním, personálním, komunikativním kompetencím i k řešení problémů.

Po stránce citové je pro utváření dětského sebepojetí přínosné, pokud se dětem dostává ocenění a uznání snahy. Pocit, že dokázaly něco vytvořit a předvést, posiluje v dětech jejich sebevědomí a je pozitivní k utváření jejich vlastního sebepojetí. A naopak pokud budou děti k něčemu nuceny, nebudou dostatečně oceněny za svou snahu, nebo jim bude dokonce nějakým způsobem ublíženo, může to mít i negativní vliv na utváření pozitivního sebepojetí. Uplatněním možnosti nést samostatně rozhodnutí o svém jednání se rozšiřují kompetence personální a sociální a poznání svých silných stránek má vliv na formování činnostních kompetencí.

3.2 Rizika ohrožující vzdělávací přínos akcí

Podle RVP PV (2004) je třeba vyhnout se některým způsobům chování, jednání, určitým situacím a místům, která by představovala riziko z pohledu vzdělávacího působení na dítě. Při pořádání akcí školy, stejně jako při každodenním pobytu dítěte v mateřské škole, je vždy nutné, aby se dítě cítilo šťastné a spokojené. Předpokladem k tomu je respektování jeho potřeb. Za nevhodné jsou považovány činnosti, které jsou jednostranně zaměřené, kdy děti neustále něco mechanicky opakují.

Děti by měly mít vždy dostatek prostoru a času k samostatnému pohybu a ke spontánní hře. Také omezování dětí v jejich vlastním tvořivém projevu je nepřípustné, stejně jako jakákoliv manipulace s dítětem.

Děti by neměly být vystavovány stresovým situacím, kdy jsou do činností nuceny a zažívají pocit omezení. Nepřípustné je jakékoliv zesměšňování a ponižování dětí stejně jako upřednostňování nebo znevýhodňování některých jedinců. Nevhodný je autoritativní styl vedení. Prostředí, kde se mají akce konat, by mělo být vkusné a vhodné.

Dle Svobodové (2010) je nutné citlivě zvážit, co je v určité situaci možné. Může dojít k vzniku stresových situací v závislosti na psychické odolnosti jednotlivých dětí. Například při mikulášské besídce se dítě bojí čerta, nedokáže strach překonat, rodiče ho nepodpoří a u dítěte může dojít ke vzniku traumatu.

Rizikové je podle Svobodové (2010, str.89) stejně jako při dalších řízených činnostech „*zaměření na výkon a produkt činnosti místo na proces a prožitek dítěte a podněcování soutěživosti*“.

Rizika spatřuje Svobodová (2007) i v nedostatečném zajištění bezpečnosti, nedostačujícím dozoru nad dětmi. Při těchto akcích je velká účast dětí i rodičů a mohou vznikat nepřehledné situace.

Pozornost je třeba věnovat také ochraně osobních dat a údajů. Pro předejití možným neshodám je dobré vyžádat si od rodičů písemný souhlas s pořizováním záznamů z akcí a s jejich zveřejněním.

E.Oprailová a V.Gebhartová (2011) považují ve vztahu školy a rodiny za zásadní změnu postoje v tom, že je osobnostně orientovaný a maximálně se otvírá spolupráci

s rodinou. Konstatují, že se bohužel ještě objevují školy, kdy jsou rodiče přizváni na akce školy jako hosté v době, kdy je vše dokonale připraveno, kdy si rodiče mají utvořit určitý dokonalý obraz o škole. Důvodem k tomu jsou obavy pedagogů, kteří se domnívají, že rodiče budou hledat chyby a nedostatky, a přitom od nich očekávají úctu, obdiv a ocenění svých snah. U některých učitelů přetrvává strach z rodičů, z jejich kritiky, srovnávání. Tím může být ovlivněn jejich pohled na pořádání školních akcí. K tomuto pohledu pak přispívá i to, že pedagogové ztrácí svou důvěru v rodiče z toho důvodu, že spolupráce rodičů se školou je větší v počátečních fázích školní docházky a po úspěšném zvládnutí adaptační fáze jejich zájem klesá a omezí se jen na předávání základních informací. Pro změnu tohoto stavu je, jak již bylo uvedeno, nutná dobrá komunikace mezi školou a rodinou.

Na závěr lze obecně říci, že příprava dětí a pořádání akcí pro veřejnost je součástí předškolního vzdělávání, a proto je třeba k nim takto přistupovat. Naplňovat dílčí vzdělávací cíle tohoto vzdělávání a vyhnout se výše uvedeným rizikům dle Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání.

3.3 Dětská vystoupení

Pohlédneme-li na přípravu dětí na dětská vystoupení v rámci školních slavností či veřejných vystoupení jako na oblast vzdělávání, spatřujeme, že se při této přípravě uplatní hudebně pohybové, rytmické, taneční činnosti z oblasti biologické dle RVP PV. Dále také činnosti z oblasti psychické jako rozvíjení řečových schopností a kultivovaného projevu dítěte, činnosti zaměřené na rozvíjení estetického vnímání a vztahu ke kultuře a umění (oblast sociálně kulturní). Mohou být s námětem přírody, tedy z oblasti environmentální.

Čapek (2013) uvádí, že při těchto vystoupeních lze prezentovat práci se všemi dětmi bez rozdílu, nejen s těmi více nadanými. V úvahu je samozřejmě brán zřetel na možnosti dětí. Pro učitele jsou podle Lažové (2013) tyto akce příležitostí k prezentaci jejich dovedností, organizačních schopností, vztahu k dětem.

Za možné riziko považuje E. Svobodová (2007) to, že děti mohou být do činností nuceny. Potřeby a prožitky jednotlivých dětí jsou různé, každé dítě prožívá tyto situace

jinak, děti mohou být přetěžovány ať už fyzicky nebo psychicky. Příliš náročné nacvičování je únavné a pro děti nezábavné.

Někteří pedagogové klasická vystoupení, na která se děti učí nové pásmo, zavrhnou. V článku časopisu Informatorium 3-8 nazvaném : „*Besídky v mateřské škole – ano, či ne?*“, prezentuje tento názor paní Eva Ježišková (2005). Uvádí, že v jejich mateřské škole se děti neučí nové písně ani básně, a pokud vystupují, předvedou rodičům to, co se naučily v průběhu celého roku.

Na svých webových stránkách většina mateřských škol prezentuje svá vystoupení, ať už ve formě fotografií nebo videozáznamu. Po shlédnutí těchto záznamů je patrné, že se objevují dvě hlavní formy vystoupení. Jednou z nich je ta, kde jsou prezentovány činnosti z průběhu celého roku, a druhá, kde se děti učí speciálně připravené pásmo k dané příležitosti. O tom, kdo rozhoduje, která forma vystoupení bude probíhat v dané škole, lze pouze spekulovat. Tato otázka by se dala zjistit pouze výzkumem. Jisté je pouze to, že obě tyto formy jsou určitým způsobem předškolního vzdělávání.

3.4 Tvořivé akce

Další velice častou formou akcí, které mateřské školy pořádají, jsou různé tvořivé dílny, buď u příležitosti svátků či jako pravidelná setkávání. Při tvořivých dílnách vstupují rodiče do prostor školy nejen za účelem setkání s pedagogy a ostatními rodiči, ale odnáší si domů výrobek, který vytvořili společně se svým dítětem. Tyto dílny školy pořádají jako tematicky zaměřené, například velikonoční, podzimní nebo adventní. Některé školy je pořádají i pravidelně. Vzdělávací přínos těchto akcí spočívá v tom, že se zde mají děti i rodiče možnost setkat s tradičními i méně obvyklými výtvarnými technikami, s řemesly našich předků a i s novými moderními technikami. Děti tak rozvíjejí své schopnosti a osvojují si nové dovednosti a znalosti.

Dle Svobodové (2010, str. 67) se pedagogům při tvořivých dílnách nabízí „*možnost výměny rolí.*“ Někdo z rodičů či prarodičů může předvést své dovednosti, ať už je to ukázka malby velikonočních vajíček či tvoření z vosku, dřeva, drátků. Rodič se stává učitelem a učitel žákem, tato výměna rolí je sblížuje.

Pro děti i jejich rodiče je přínosné i to, že vykonávají společnou činnost (Gillernová, 2010). Při tom, jak jsou dnešní rodiče časově zaneprázdnění, je každá podobná příležitost prospěšná jejich vztahu s dítětem.

S tímto názorem souhlasí i V. Mertin (2004, str. 126), který se „*přimlouvá za společné činnosti rodičů s dětmi, protože podporují jistotu dítěte, jeho rozvoj, vytváření dovedností, ochotu poznávat nové věci.*“

3.5 Další společné aktivity školy a rodiny

Vhodnou příležitostí k tomu, aby děti spolu s rodiči trávily společné chvíle, jsou i různá hravá či sportovní odpoledne, školní výlety pro rodiče s dětmi, divadelní představení apod..

E. Svobodová (2010) vidí tyto akce jako zpestření života v mateřské škole, příležitostí k poznání nových lidí i nového prostředí. Někteří rodiče nemají možnost zajistit svým dětem například návštěvu divadelního představení v jiném městě a při společně organizovaných výletech se tyto možnosti zvyšují. Odměnou pro rodiče i pro děti jsou potom nezapomenutelné zážitky, které v nich tyto akce zanechají.

L.Lažová (2013) dodává, že by doporučovala organizovat akce nejen sportovní a soutěžní, protože ne všichni rodiče i děti jsou sportovně založeni, ale i vědomostní a kreativní, aby se mohly uplatnit všechny skupiny dětí i rodičů.

4 MOŽNOSTI PREZENTACE MATEŘSKÝCH ŠKOL NA VEŘEJNOSTI

4.1 Obsah prezentace

Každá mateřská škola v České republice po celý rok vykonává určitým způsobem svou činnost, své poslání, a tím je předškolní vzdělávání dětí. Každá z těchto škol svou činnost také veřejně prezentuje. Obsah prezentace lze sloučit do několika oblastí. Školy prezentují své cíle, vzdělávací obsah, své organizační a materiální zabezpečení, své vzdělávací podmínky, práci dětí a pedagogů a své další aktivity. To, jakým způsobem je obsah z těchto oblastí prezentován, pak utváří v povědomí veřejnosti obraz o škole, její jméno a také pozici v místě, v obci, kde svou činnost vykonává.

4.2 Způsoby prezentace škol

Možnosti této prezentace jsou v současné době velice různorodé. Od tradičních forem písemných, záznamových, pořádáním akcí až po prezentaci za využití moderních technologií . Oblast moderních technologií je v současnosti často využívána. Většina mateřských škol má zřízené své webové stránky. Společnými znaky na nich je to, že na úvodní straně nalezneme základní informace o škole a odkazy na jednotlivé body, které se týkají vzdělávání, organizace, aktivit, administrativy. Obvykle najdeme fotogalerii a kalendář akcí školy. Webové stránky mají charakter prezentační a informační.

Dle Lažové (2013) moderní technologie usnadní škole organizaci, zajistí rychlé a celoplošné předávání informací. Nebezpečí vidí v tom, že se pak může vytrácet osobní kontakt mezi školou a rodiči. Marie Těthalová (2008,a) upozorňuje na možnost, že i když dnes velká většina rodičů má možnost přístupu k internetu, mohou se najít i tací, kterým chybí. Při sdělování informací nemohou tedy školy spoléhat pouze na webové stránky a musí je sdělovat i v jiné formě, např. písemné či ústní.

Tradičním místem pro sdělování informací jsou nástěnky a vývěsky školy. Mimo sdělení týkající se provozu školy, oznámení o konání školních akcí a fotografií z těchto akcí jsou rovněž nástěnky místem pro výstavu dětských prací. V praxi často využívanou formou prezentace dětských výtvorů je i výzdoba prostor školy těmito výtvy. S dětskými kresbami a výrobky se můžeme setkat také například v ordinacích dětských

lékařů, v domově pro seniory apod. Na nástěnce se také často rodiče dozvídají, jaká vzdělávací témata jsou právě ve třídě probírána, jaké básně či písně se děti učí.

Práci školy prezentují i všechny výše uvedené akce, které školy pořádají ať už ve spolupráci s rodiči, dalšími subjekty nebo samy.

4.3 Škola jako součást obce

Kromě vlastních školních akcí se mateřské školy často účastní akcí, které pořádá obec nebo jiné organizace v obci. Hlavně na vesnicích a v menších městech jsou tyto akce součástí společenského života. Obce jsou často zřizovateli škol, jejichmi partnery a spolupracovníky (Těthalová, 2008, b). Školy spolupracují i s místními spolky a organizacemi, častá jsou dětská vystoupení při vítání nových občanů, při setkání seniorů apod. Dalšími obvykle spolupořádanými akcemi pro děti jsou maškarní karnevaly, drakiády, pálení čarodějnic atd.

O těchto setkáních se posléze můžeme dočíst i v tisku, v nichž zveřejňují články nejen redaktoři, ale i pedagogové a veřejnost. Hlavně v regionálních novinách a časopisech nalezneme fotografie a články o konaných akcích škol. Někteří pedagogové přispívají i do odborných periodik, týkajících se vzdělávání. Například v časopise *Informatorium 3-8* se v každém čísle můžeme dočíst o tom, jaké akce školy uspořádaly a jak probíhaly.

E. Svodová (2010) upozorňuje na možnost vytvářet školní časopis, ať už na úrovni třídní či celé školy. Sdělení v něm pak mohou mít informativní charakter, nebo mohou sloužit jako reflexe toho, co již v mateřské škole proběhlo. Pozitivní je možnost zapojení do této prezentace dětí, třeba tím, že doplní text obrázky.

Na tom, jaký obraz si utvoří veřejnost o škole, mají zásadní podíl učitelé a ostatní zaměstnanci školy. Dle Gillernové (2010) klade společnost nemalé nároky na osobnost učitele. Při své prezentaci pedagog musí vždy zvažovat, zda je jeho projev adekvátní jeho profesi. Místem pro uplatnění svých osobnostních kvalit není jen jeho každodenní kontakt s rodiči, dobrou příležitostí k prezentaci své osobnosti jsou právě akce školy, například dny otevřených dveří apod. Při těchto příležitostech si mohou svým charismatem pedagogové rodiče nejen získat, ale v opačném případě se jim i odcizit.

Každá prezentace školy, ať už je prováděna v jakékoli podobě, vypovídá o tom, jaké vztahy panují mezi dětmi a pedagogy, co pedagogové dokázali děti naučit, a jak se tím obohatil jejich život.

Mateřské školy nemají za povinnost zpracovávat výroční zprávy, ale musí činnost každoročně zhodnotit. Součástí hodnocení je i to, jak se škola veřejně prezentuje. Hodnotící zpráva je interní, škola ji nemusí veřejně předkládat. Je to z toho důvodu, že zde mimo jiné uvádí svá rizika a slabiny (Bečvářová, 2010). Hodnocení by mělo sloužit k tomu, aby škola sama zvážila další postupy ve své práci.

5 PSYCHOLOGICKÝ POHLED NA DĚTSKÁ VYSTOUPENÍ A DALŠÍ AKCE ŠKOLY

5.1 Souvislost s vývojem dítěte v předškolním období

Za předškolní období je považována etapa mezi třetím až šestým (někdy sedmým) rokem života. Dítě v předškolním věku je plně tělesné i duševní aktivity, je zvědavé, má velkou fantazii, má neustálou potřebu pohybovat se a hrát si (Šulová, 2004).

V tomto období se zdokonaluje pohybová koordinace, dítě dokáže vykonávat plynulejší a přesnější pohyby. Těchto schopností využívá nejen při volné hře, ale i v různých sportovních aktivitách (uplatní je také například při sportovních akcích ve škole). Rozvíjí se i jemná motorika, dítě rádo tvoří z různých přírodních materiálů, z papíru, z modelíny, korálků atd. Zároveň se v předškolním období rozvíjí kresba dítěte (Šulová, 2004). Rodiče i pedagogové by měli u dětí podporovat možnost spontánní tvorby. Příležitostí k tomu jsou i tvořivé akce školy.

Abyste se mohlo dítě všestranně rozvíjet, potřebuje dostatek podnětů z velkého množství oblastí (Mertin, 2004). V tomto směru nabízí akce školy širokou oblast možných podnětů (materiálů, tvarů, prostředí, zvuků, činností,...).

V předškolním období převažuje mechanická paměť (Šulová, 2004). Pro děti není obtížné zapamatovat si texty básní a písní, není pro ně tedy ani zátěž, pokud se učí báseň do připravovaného pásma. Jejich řečové dovednosti jsou už většinou na dobré úrovni, i když se ještě postupně zdokonalují.

Děti mají zájem o mluvené slovo, rády poslouchají příběhy, pohádky. Dle Wágnerové (2012) se v pohádkách učí chápat skutečný svět, rozlišovat co je dobro a zlo, ztotožňují se s hrdinou příběhu, společně s ním zažívají jeho problémy a naději na to, že všechno dobře dopadne. Vhodnou příležitostí k hlubšímu seznámení se s pohádkami mohou být divadelní představení, která na toto téma připravíme pro rodiče.

Děti mají bohatou představivost a velkou fantazii, někdy ji nedokážou rozlišit od reality, pomocí svých představ se vypořádávají se světem, kterému ještě plně nerozumí

(Šulová, 2004). Tím, že si například v určité divadelní roli prožijí nějakou situaci, stává se pro ně pochopitelnější.

Potřebou předškolního dítěte je i potřeba citového vztahu. I když se stává vstupem do mateřské školy samostatnějším, má stálou potřebu stabilního a jistého zázemí. Tím, že se rodiče účastní spolu s dítětem akcí školy, představují pro něj jistotu tohoto zázemí a zároveň mu umožňují samostatnou působnost.

Dítě potřebuje také společenské uznání a seberealizaci. K tomu, aby se mohlo realizovat, musí vyvinout vlastní aktivitu. Podle Heluse (2009) si dítě v tomto věku osvojuje i morální postoje. Každý svůj čin zvažuje. Pokud mu okolí neustále předkládá, že jeho iniciativa je nežádoucí, může to u dítěte vyvolat zvýšený pocit viny, a tím se jeho aktivita utlumí. Dítě potřebuje být oceněno za každý svůj výkon při vystoupení, za hotový výrobek, za prokázané znalosti, ale i snahu bez relativně velkých úspěchů.

Jak již bylo zmíněno, podle Heluse (2009) má dítě v tomto věku velkou potřebu být aktivní, nemělo by proto být příliš omezováno ve spontánním projevu, ale musí se učit respektovat společensky daná pravidla soužití. Umět rozlišit, jaké chování je vhodné v určité situaci, například při návštěvě divadelního představení jsou jiná pravidla než v bazénu.

5.2 Názor psychologů na školní akce

Jak již bylo výše zmíněno (viz. str. 23), Gillernová (2010) ve shodě s Mertinem (2004) považují každou společnou akci dětí s rodiči za příznivou pro jejich vzájemný vztah. Akce pořádané mateřskou školou jsou vhodnou příležitostí k budování tohoto vztahu.

K tomu naopak dodává Lažová (2013), že pokud se rodič podobných akcí neúčastní, je to z dětského pohledu nepřijatelné. Dítě se chce rodičům pochlubit s tím, jak a kde tráví většinu času během dne, ukázat, co se naučilo. Lažová doporučuje promluvit s těmito rodiči a obhajovat zájem dítěte.

5.2.1 Názor PhDr. Jana Svobody na dětská vystoupení

J. Svododa (2014) uvádí, že není možné podat obecnou odpověď na to, zda a jak mají děti veřejně vystupovat. Dále že: „*Velmi záleží na dispozicích dítěte, na stupni zralosti jeho sebeobrazu*“.

K formě a průběhu dětských vystoupení se vyjadřuje následovně: *“Možnost dětí prezentovat se před rodiči, pokud jsou děti takto laděné, je skvělé a motivující, pokud děti předvádějí běžné činnosti, které dělají ve školce”,* ne žádné uměle nacvičené sestavy. Dítě chce dle jeho názoru rodičům předvést, co dělá po celý den ve školce, bere to jako náplň své „práce“, se kterou se chce pochlubit.

Svoboda (2014) předpokládá, že prezentovat se před rodiči má pozitivní smysl u dětí, které se spolu s rodiči věnují společným činnostem, mají dobré zázemí, široké společné volnočasové aktivity. Předpokládá, že u dětí, které nemají toto dobré zázemí, není odezva jednoznačná. Tento jeho předpoklad ale není ověřen.

5.2.2. Názor PhDr. Marty Franclové Ph.D.

PhDr. Franclová Ph.D. považuje vystoupení dětí nejen před rodiči, ale například i před seniory, za smysluplná v tom, že u rodičů může dojít k intenzivnímu prožitku hrdosti na dítě, což může být pozitivní ve vztahu rodič – dítě. *„Vystoupení pro cizí je prostředek pomoci druhým“,* udělat radost druhým a pocit, že toto dítě udělalo, může být velmi pozitivní.

Za důležité považuje, aby dítě vystupovalo dobrovolně. Zároveň by mělo cítit pozitivní přijetí ze strany rodičů i pedagogů, proto vnímá jako zásadní, *„aby učitelé MŠ koncipovali vystoupení s láskou a radostí, aby byl potěšením nácvik vystoupení, ale i samotné vystoupení. V momentě, kdy jsou učitelé orientováni na výkon, nelze vystoupení vnímat jako pozitivní moment.“*

5.3 Dětský festival Mateřinka

PhDr. Ivana Šmejdivá (2014), která působila několik let jako ředitelka Nadačního fondu Mateřinka, se k dětským vystoupením vyjadřuje takto :

„Festival Mateřinka je nesoutěžní přehlídka hudebních, tanečně-sportovních a dramaticko-výtvarných pódiových vystoupení mateřských škol, doplněná výstavou dětských výtvarných prací. Tento festival organizuje již osmnáct let Nadační fond Mateřinka. Jeho smyslem je vytvořit prostor pro určitou skupinu mateřských škol, těch, které jsou aktivní, podnikavé, zajímá je, jak pracují s dětmi jinde. Na tomto festivalu prezentují mateřské školy krátká pódiová vystoupení, která si připravují na základě své celoroční práce.“

Festival si mimo jiné klade za cíl přispívat k rozvoji osobnosti dítěte předškolního věku, s důrazem na tvořivost, aktivitu, vztah k druhým lidem i životnímu prostředí, chce pomoci upevňovat význam rodiny pro společnost, zvýšit a podporovat zájem o předškolní vzdělávání.

Na základě dlouholetých zkušeností, kterou Nadační fond Mateřinka učinil, se podle Ivany Šmejdové (2014) ukazuje, že : „*Veřejné prezentace dětí v předškolním věku jsou pro děti užitečné a obohacující, ovšem za splnění několika zásadních podmínek. Tyto zkušenosti konzultovali s řadou dětských psychologů.*

Jednou nutných podmínek je, aby byla tato vystoupení **nesoutěžní** (děti by neměly zažívat pocit prohry), vystoupení by měla vycházet z celoroční výchovně vzdělávací práce (ne nácvik pro jedinou akci). Učitelé by měli dokázat děti maximálně motivovat, tedy děti musí vědět, proč a co dělají, obsah vystoupení jim musí být blízký, musí je bavit. Určitě by měli pedagogové zohlednit individualitu jednotlivých dětí, nikoho nenutit do činnosti, kterou dělat nechce. Samotný nácvik nesmí být dril, ale zábavná činnost, při níž se děti nejen učí, ale i něco nového prožívají. Společný nácvik vystoupení rozvíjí jejich schopnost spolupracovat, pomáhat si. Umožní jim zažít euforii ze společného úspěchu, legraci, atd.

Za těchto podmínek považuje Ivana Šmejdová veřejná vystoupení za pozitivní prvek, který má opodstatnění v činnosti mateřské školy.

PRAKTICKÁ ČÁST

6 CÍL PRÁCE, VÝZKUMNÉ OTÁZKY A PŘEDPOKLADY

6.1 Cíl práce

Cílem práce je získat aktuální informace o akcích mateřských škol pro rodičovskou či širší veřejnost a zjistit, jak jsou vnímány pedagogy a rodiči. K naplnění tohoto cíle proběhlo výzkumné šetření, týkající se zjištění, jaké akce probíhají v současnosti v mateřských školách, při jakých příležitostech se pořádají a jakou formou probíhají. Zároveň s tím by mělo výzkumné šetření ukázat, jak akce hodnotí rodiče i pedagogové a zda způsob, jakým jsou akce pořádány, je v souladu s požadavky na současné předškolní vzdělávání. Z výsledků vyplynou podněty pro pořádání akcí mateřských škol pro rodičovskou, popřípadě i širší veřejnost.

6.2 Výzkumné šetření a výzkumné otázky

Cílem výzkumného šetření bude hledání odpovědí týkající se výzkumného problému: **Jaké akce jsou využívány v současné mateřské škole, jak jsou hodnoceny pedagogy a rodiči?**

K výzkumu jsem použila dotazníkovou metodu. Dotazníky jsou dva. Jeden pro učitelky(e) z mateřských škol a druhý pro rodiče dětí navštěvujících mateřskou školu. Dotazníky uvádím jako přílohu č. 1 a 2. Pomocí dotazníkové metody výzkumu jsem zjišťovala odpovědi na následující **výzkumné otázky**:

1. **Jaké typy akcí mateřské školy (dále MŠ) pořádají a k jakým příležitostem, jak je zveřejňují?**
2. **Jak akce školy hodnotí rodiče a učitelé (jejich vzdělávací přínos, vliv na vztah MŠ a rodiny, preference typu akcí)?**
3. **Jakým způsobem se zapojují do akcí MŠ rodiče?**
4. **Jak, do jaké míry mateřské školy při pořádání akcí respektují RVP PV, naplňují cíle RVP PV a vyhýbají se rizikům uvedeným v RVP PV?**

Některé z otázek v dotaznících jsou společné pro obě skupiny dotazovaných. Ve společných otázkách jsem zjišťovala, zda pohled pedagogů a rodičů na danou otázku je shodný, nebo rozdílný. V dotaznících jsou uzavřené otázky, dotazovaní mají u většiny otázek označit jednu z možných odpovědí. Vzhledem k přesnějšímu zjištění situací a vyčerpání všech možných alternativ je možné u některých otázek označit více odpovědí. Zároveň k zachování svobody vlastního vyjádření je u některých otázek možnost doplnit vlastní názor. Dále byly v získaných datech hledány souvislosti mezi hodnocením akcí rodiči a pedagogy a mezi typem mateřské školy a nabídkou akcí.

Poznatků získaných výzkumem u rodičů i pedagogů jsem využila společně s teoretickými souvislostmi, uvedenými v první části práce, k nastínění možných optimálních podob akcí pořádaných mateřskou školou pro veřejnost.

6.3 Předpoklady

K výzkumnému šetření jsem si stanovila tyto předpoklady :

- 1. Rodiče častěji než pedagogové hodnotí akce mateřské školy (MŠ) pro veřejnost jako přínosné.**
- 2. MŠ s menším počtem tříd pořádají častěji klasická vystoupení než MŠ vícetřídní. MŠ na vesnici častěji pořádají klasická vystoupení než MŠ ve městě.**
- 3. MŠ ve městě pořádají častěji alternativy (jako je tvořivé či hravé odpoledne, výlet, soutěžní odpoledne apod.) než MŠ na vesnici.**
- 4. MŠ na vesnici pořádají akce k více příležitostem a pro širší cílovou skupinu než MŠ ve městě.**

7 METODIKA

7.1 Kvantitativní výzkum

Použila jsem kvantitativní výzkum, který hledá vztahy mezi několika zkoumanými jevy a má ověřit, zda teorie stanovené pomocí předpokladů jsou platné. Součástí výzkumu je stanovení výzkumného problému, formulace předpokladů či hypotéz s následným ověřováním a vyvozením závěrů (Chrástka, 2007). Použitou metodou kvantitativního výzkumu je šetření pomocí dotazníku, kdy jsou sbírána data, která se následně vyhodnocují.

7.2 Výzkumný soubor

Dotazníkové šetření probíhalo v období od listopadu 2013 do ledna 2014. Dotazníků pro pedagogy bylo rozdáno a rozesláno poštou 55. Celkem odpovědělo 46 respondentů, z toho 20 ze škol na vesnici a 26 ze škol ve městě. Návratnost dotazníků pro pedagogy je tedy 84%. Na otázky odpovídali pedagogové z různých částí České republiky, vždy z různých mateřských škol. Dotazníky vyplňovaly převážně studentky dálkového studia Pedagogické fakulty JČU v Českých Budějovicích a zároveň byly požádány o předání jednoho dotazníku rodičům v jejich mateřské škole. Ostatní dotazníky pro pedagogy byly rozesílány poštou, vždy po jednom kuse do mateřské školy pro pedagogy a po jednom pro rodiče. Jednotlivé odpovědi pedagogů uvádím v tabulce jako přílohu č. 3, v příloze č. 4 jsou odpovědi pedagogů vyjádřeny v procentech a v přílohách č. 5 a 6 jsou v tabulkách zpracovány jednotlivé odpovědi podle místa, kde se mateřská škola nachází, tedy školy na vesnici a ve městě (příloha č. 5 jednotlivé odpovědi, příloha č. 6 vyjádřeno v procentech).

Dotazníků pro rodiče dětí navštěvujících mateřskou školu bylo rozdáno 50. Celkem odpovědělo 49 respondentů, z toho 20, jejichž děti navštěvují školu na vesnici, a 29, jejichž děti navštěvují školu ve městě. Návratnost dotazníků pro rodiče dětí je tedy 98%. Ke spolupráci s vyplněním dotazníku jsem náhodně oslovila i rodiče z okolí Jindřichova Hradce a Českých Budějovic. Jednotlivé odpovědi rodičů uvádím v tabulce jako přílohu č. 7, v příloze č. 8 jsou odpovědi rodičů vyjádřeny v procentech a v přílohách č. 9 a 10 jsou v tabulkách zpracovány jednotlivé odpovědi podle místa, kde

se mateřská škola nachází, tedy opět školy na vesnici a ve městě (příloha č. 9 jednotlivé odpovědi, příloha č. 10 vyjádření v procentech).

7.3 Zpracování výsledků výzkumu

Po vyhodnocení jednotlivých odpovědí z dotazníků jsem odpovídala na jednotlivé výzkumné otázky a zjišťovala, zda se dále stanovené předpoklady potvrdily, nebo je průzkum vyvrátil.

Pro zpracování výsledků jsem využila údajů, vyjadřujících kolik procent dotázaných respondentů označilo danou odpověď. Pro ověření tvrzení o určitém jevu jsem využila otázek z dotazníků pro pedagogy i rodiče, kde dotazovaní označili zvolenou variantu odpovědi. Ke každému zjišťovanému názoru nebo situaci jsem vytvořila tabulku, kde uvádím, kolik procent pedagogů nebo rodičů z celkového počtu dotázaných odpovědělo danou možností (označeno celkem), dále pak jaké je zastoupení jednotlivých odpovědí podle místa, kde se škola nachází, tedy odpovědi pedagogů a rodičů ze škol na vesnici a ve městě. Pro názornější vyjádření jsem doplnila každé ověřované tvrzení či situaci grafem, který znázorňuje údaje uvedené v předchozí tabulce.

8 VYHODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VÝZKUMU

8.1 Vyhodnocení výzkumných otázek

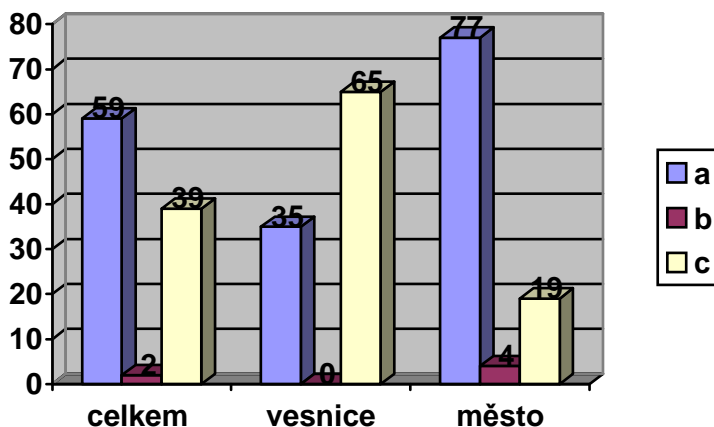
Jaké typy akcí mateřské školy (dále MŠ) pořádají a k jakým příležitostem, jak je zveřejňují?

□ Cílová skupina pořádaných akcí

Tab.1

Cílová skupina pořádaných akcí	celkem	vesnice	město
a) Akce pro rodiče (prarodiče) a děti	59 %	35 %	77 %
b) Akce pouze pro děti, které školu navštěvují, ne pro rodiče	2 %	0	4 %
c) Akce pro děti, rodiče i širší veřejnost	39 %	65 %	19 %

Graf. 1 Cílová skupina pořádaných akcí

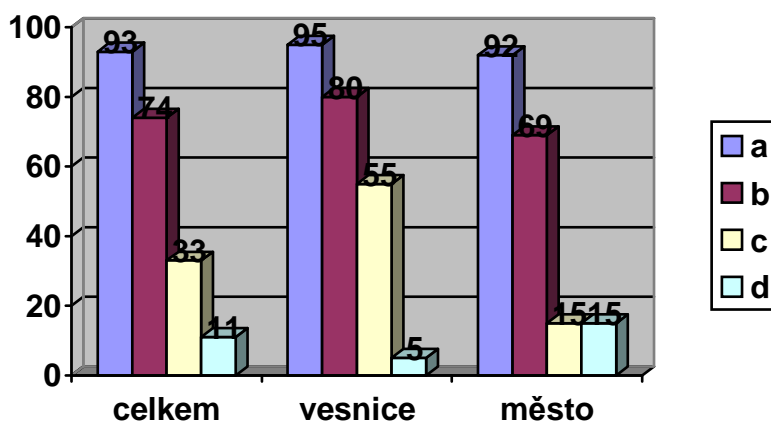
Výsledek : Podle mého zjištění pořádají všechny školy akce, které jsou určené pro různé cílové skupiny lidí. Ve školách na vesnici se pořádají častěji akce, které jsou určené i pro širší veřejnost (uvedlo 65 % dotázaných pedagogů), než ve školách ve městě. Zde jsou největší cílovou skupinou (77 % odpovědí), pro kterou se akce pořádají, rodiče (prarodiče) dětí. Pouze v jedné ze škol (což představuje z celkového počtu 2 %) se pořádají akce jen pro děti, které ji navštěvují.

□ **Příležitosti, ke kterým tyto akce školy pořádají**

Tab. 2

Příležitosti, ke kterým se akce pořádají	celkem	vesnice	město
a) Svátky (Vánoce, Velikonoce, Den dětí,..)	93 %	95 %	92 %
b) Konec školního roku	74 %	80 %	69 %
c) Slavnosti v rámci obce, kde se MŠ nachází	33 %	55 %	15 %
d) Jiné...	11 %	5 %	15 %

Graf 2. Příležitosti pořádaných akcí

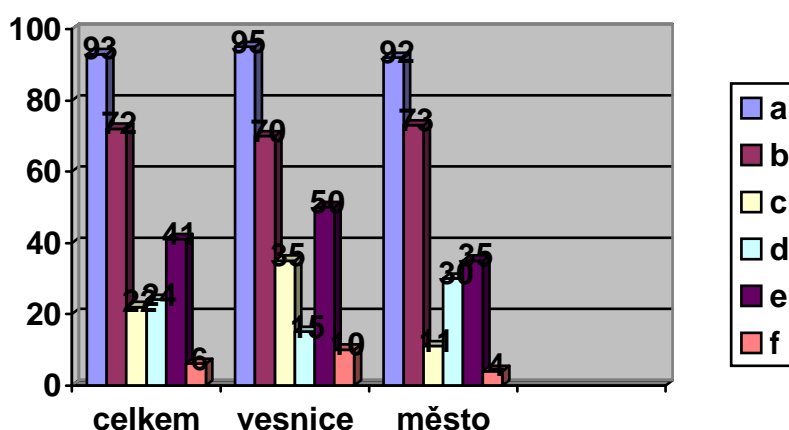
Výsledek : Vzhledem k tomu, že ve školách se pořádají akce k různým příležitostem, mohli zde dotazovaní označit více možností. Nejčastěji (odpovědělo 93 % dotázaných) pořádají školy akce u příležitosti různých svátků - Vánoce, Velikonoce, Den dětí, apod. na druhém místě, co se týče počtu akcí, jsou slavnosti ke konci školního roku (od 69 % ve školách ve městě, po 80 % ve školách na vesnici), následují u škol na vesnici slavnosti v rámci obce (pořádá je 55% všech škol) a shodně u 15% škol (což představuje čtyři školy) ve městě - akce v rámci obce a jiné akce. Jako jiné akce uvedli pedagogové ze škol ve městě tyto : Slavnosti Waldorfské (sv.Michal, adventní spirála, studánková víla, zaječí hop), Slavnosti dýní, Slavnosti stromů. V jedné ze škol na vesnici pořádají slavnosti u příležitosti loučení se zimou.

□ **Typy akcí pořádaných mateřskými školami**

Tab. 3

Typy pořádaných akcí	celkem	vesnice	město
a) Dětská vystoupení (pásmo básní, písní, scénky)	93 %	95 %	92 %
b) Tvořivé dílny	72 %	70 %	73 %
c) Divadelní představení pro rodiče	22 %	35 %	11 %
d) Výlety pro rodiče s dětmi	24 %	15 %	30 %
e) Zábavná (hravá, soutěžní) odpoledne	41 %	50 %	35 %
f) Jiné...	6 %	10 %	4 %

Graf 3. Typy akcí

Výsledek : Typů akcí, které mohou školy pořádat, je několik. Dotázaní měli u této otázky označit všechny typy akcí, které jejich škola pořádá. V daných možnostech byly uvedeny obvyklé typy akcí a dotázaní měli případně doplnit některé další. Této možnosti využili pouze tři respondenti, z čehož usuzuji, že uvedené typy akcí odpovídají akcím realizovaným ve školách.

Největší zastoupení, co se týče počtu akcí, zauímají dětská vystoupení. Pořádají se v 93 % všech mateřských škol. Na druhém místě, co se týče četnosti akcí, jsou akce tvořivé, které pořádá 70 % škol na vesnici a 73 % škol ve městě, což představuje téměř shodný výsledek. Na třetím místě v počtu pořádaných akcí jsou soutěžní, hravá odpoledne,

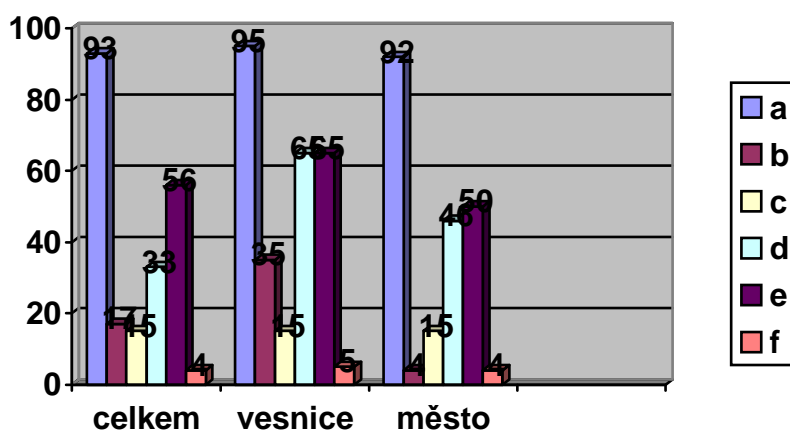
které pořádá polovina škol na vesnici a 35 % škol ve městě. Mateřské školy ve městě častěji (30 % dotázaných) pořádají výlety pro rodiče s dětmi než školy na vesnici 15 %. Ve dvou školách na vesnici uvedli dotázaní jako další typy akcí cyklovýlet nebo dětský karneval. V jedné ze škol ve městě pořádají fotbalový turnaj.

□ **Kde se rodiče dozvídají informace o akcích**

Tab. 4

Způsob podávání informací o akcích školy	celkem	vesnice	město
a) Plakáty na nástěnce	93 %	95 %	92 %
b) Plakáty na veřejné vývěsce	17 %	35 %	4 %
c) Pozvánky	15 %	15 %	15 %
d) Internetové stránky	33 %	65 %	46 %
e) Ústně	56 %	65 %	50 %
f) V místním tisku	4 %	5 %	4 %

Graf 4. Informace o akcích školy

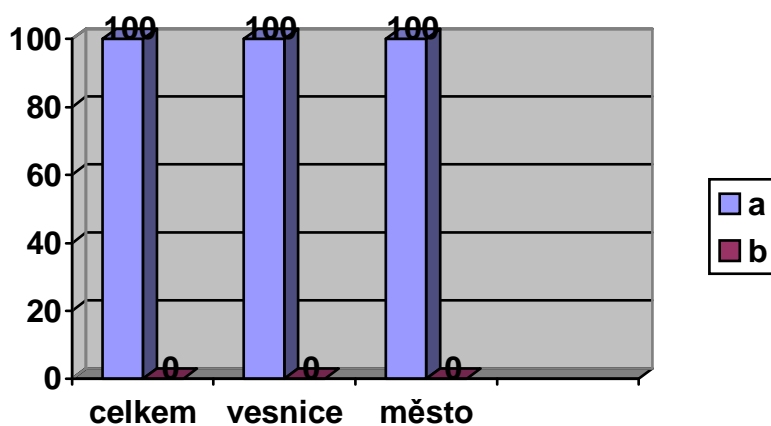
Výsledek : V každé škole informují pedagogové rodiče o akcích jiným způsobem. Z daných možností měli pedagogové označit všechny způsoby, jak rodiče informují o akcích. Nejčastějším místem pro sdělování informací o akcích jsou nástěnky (93 % všech škol). Rodiče se dále v 56 % škol dozvídají informace přímo od pedagogů, tedy ústně a to častěji (v 60 %) ve školách na vesnici než ve městě (v 46 %). Hodně využívanou formou sdělování informací představuje internet, tuto formu uvádí 33 % pedagogů ze všech škol (65 % škol na vesnici a 46 % ve městě). Informace na plakátech na veřejných vývěskách se častěji objevují u škol na vesnici než ve městě. Pouze sedm pedagogů uvedlo, že rodiče informují o akcích pozvánkami. Nejméně využívanou formou k šíření informací o akcích je místní tisk, odpověděli tak pouze dva dotázaní pedagogové (což představuje 4 %).

☐ **Informovanost rodičů o akcích**

Tab. 5

Informovanost rodičů o akcích školy	celkem	vesnice	město
a) Dobrá, informace na nástěnkách, internetových stránkách, pozvánkách atd.	100 %	100 %	100 %
b) Rodiče se dozvídají informace pozdě	0	0	0

Graf 5. Informovanost rodičů o akcích

Výsledek : Rodiče jsou dostatečně informováni o akcích, v odpovědích se neobjevilo ani jednou, že by informace nedostávali či se je dozvíдали pozdě.

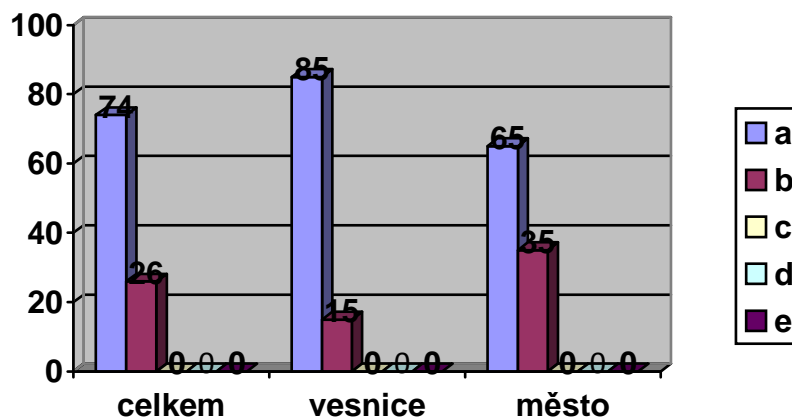
Jak akce školy hodnotí rodiče a učitelé (jejich vzdělávací přínos, vliv na vztah MŠ a rodiny, preference typu akcí)?

□ Hodnocení akcí pedagogy

Tab. 6

Hodnocení akcí pedagogy	celkem	vesnice	město
a) Kladné hodnocení, důležitý způsob prezentace, přínosné pro vzájemné vztahy	74 %	85 %	65 %
b) Akce, důležité, ale v omezeném počtu (významné příležitosti)	26 %	15 %	35 %
c) Akce jako nutná povinnost	0	0	0
d) Odmítají se akcí účastnit	0	0	0
e) Vlastní vyjádření pedagogů...	0	0	0

Graf 6. Hodnocení akcí pedagogy

Výsledek : Pro hodnocení akcí zde pedagogové volili z daných názorů ten, který je jim nejbližší. Skupina mou dotázaných pedagogů hodnotí akce převážně kladně. 74 % všech pedagogů volilo možnost a), tedy kladné hodnocení, tento způsob prezentace škol pokládají za důležitý a přínosný pro vztah rodiny a školy. Tento názor zastává 85 % pedagogů ze škol na vesnici a 65 % ze škol ve městě. Někteří pedagogové si myslí, že

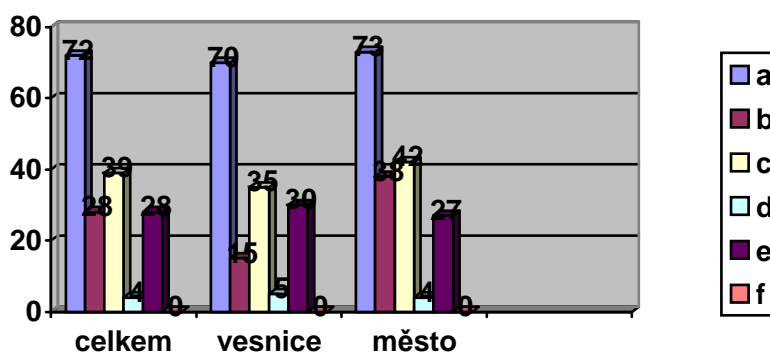
akce školy jsou důležité, ale měly by být v omezeném počtu a jen při nejvýznamnějších příležitostech, tento názor zastává z celkového počtu 26 % všech dotazovaných pedagogů. Nikdo z oslovených pedagogů neodpověděl, že akce jsou pro něj nutnou povinností nebo že se těchto akcí odmítá účastnit. Vlastní názor k akcím nevyjádřil nikdo.

□ **Předpoklad pedagogů**

Tab. 7

Názor, který podle pedagogů nejlépe odpovídá skutečnosti	celkem	vesnice	město
a) Rodiče akce hodnotí kladně, prožívají je spolu s dětmi	72 %	70 %	73 %
b) Rodiče považují za povinnost školy akce pořádat	28 %	15 %	38 %
c) Rodiče považují akce za běžnou součást předškolního vzdělávání, samozřejmost	39 %	35 %	42 %
d) Rodiče nemají zájem o akce	4 %	5 %	4 %
e) Rodiče považují akce za vhodnou příležitost k neformálnímu setkávání	28 %	30 %	27 %
f) Prostor pro vlastní vyjádření pedagogů...	0	0	0

Graf 7. Předpoklad pedagogů

Výsledek : V této otázce měli pedagogové vyjádřit, jaké je jejich očekávání v souvislosti s hodnocením akcí rodiči. Z vybraných názorů měli označit ten nebo ty, které podle nich nejlépe odpovídají skutečnosti. Vzhledem k tomu, že uvedené názory se vzájemně nevyklučují, měli pedagogové možnost označit více odpovědí.

72 % pedagogů si myslí, že rodiče hodnotí akce převážně kladně, mají z nich radost a prožívají je spolu s dětmi. 39 % všech pedagogů předpokládá, že rodiče považují

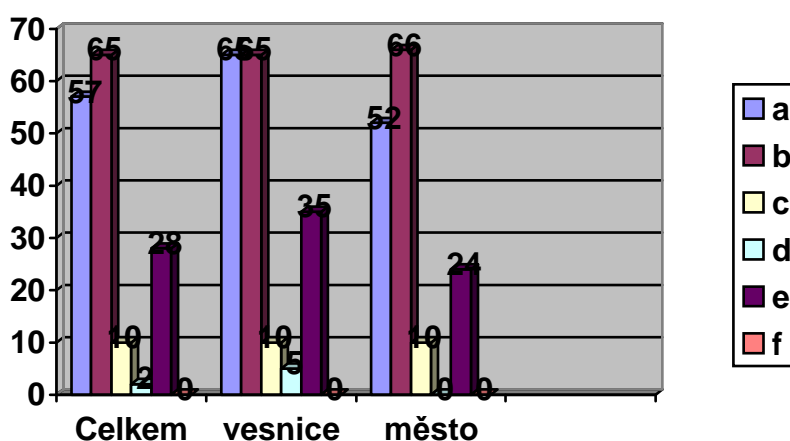
pořádání akcí za přirozenou součást předškolního vzdělávání, že jsou pro ně samozřejmostí. V názoru na to, zda si myslí rodiče, že akce jsou povinností školy, se liší stanovisko pedagogů z vesnice, kde tuto možnost volilo 15 % dotazovaných, od stanoviska pedagogů z města, kde podle nich 38 % rodičů považuje akce za povinnost. Podle 28 % pedagogů považují rodiče akce za vhodnou příležitost k neformálnímu setkání s pedagogy i mezi sebou navzájem. Dva dotazovaní, což představuje 4 % ze všech, odpověděli, že si myslí, že rodiče nemají o tyto akce zájem.

□ **Hodnocení akcí rodiči**

Tab. 8

Hodnocení akcí rodiči	celkem	vesnice	město
a) Kladné hodnocení, důležitý způsob prezentace, přínosné pro vzájemné vztahy	57 %	65 %	52 %
b) Rádi se akcí účastní, rádi vidí své dítě předvést, co se naučilo	65 %	65 %	66 %
c) Akce, důležité, ale v omezeném počtu (významné příležitosti)	10 %	10 %	10 %
d) Akcí se účastní jen kvůli svému dítěti	2 %	5 %	0
e) Akce jako vhodná příležitost k neformálnímu setkání	28 %	35 %	24 %
f) Odmítají se akcí účastnit	0	0	0

Graf 8. Hodnocení akcí rodiči

Výsledek : Rodiče při hodnocení akcí vybírali z několika variant odpovědí, týkajících se jejich vztahů k akcím a prožitkům z nich s ohledem na jejich dítě. Z tohoto důvodu měli možnost označit více možností, s kterými se ztotožňují.

Více než polovina ze všech rodičů hodnotí akce kladně, považují je za přínosné a důležité pro prezentaci školy i pro vztah mezi školou a rodinou. Tento názor zastává více 62 % pedagogů ze škol na vesnici a 52 % pedagogů ze škol ve městě. Nejčastěji se

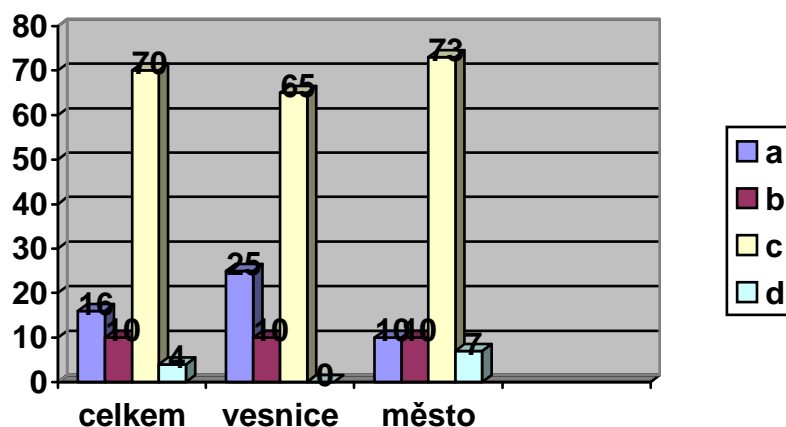
rodiče ztotožňují s názorem, kde je uvedeno, že se akcí rádi účastní, mají radost, když vidí své dítě předvést něco z toho, co se naučilo (takto odpověděly třetiny dotázaných). Tento názor vypovídá o tom, že většinou jsou rodiče na své děti hrdí, oceňují jejich schopnosti a dovednosti. 28 % ze všech rodičů považuje akce školy za dobrou příležitost k neformálnímu setkání s pedagogy a jinými rodiči, pro tuto skupinu rodičů jsou tato setkání důležitá ve smyslu udržování dobré komunikace mezi školou a rodinou i mezi rodiči vzájemně. Akce za důležité, ale v omezeném počtu a jen při významných příležitostech, označilo 10 % dotázaných. Jeden z rodičů označil možnost za d), tedy že se akcí účastní jen kvůli svému dítěti. Z celkového počtu odpovědí to odpovídá 2 %. Z tohoto vyplývá, že přestože každý z rodičů pohlíží na akce školy ze subjektivního pohledu, převážná část z nich je považuje za významnou součást dění v mateřské škole. Výsledek se týká oslovené skupiny rodičů.

☐ **Reflexe rodičů k akcím**

Tab. 9

Reflexe rodičů k akcím	celkem	vesnice	město
a) Rodiče vždy akci určitým způsobem zhodnotí	16 %	25 %	10 %
b) Rodiče nepřednáší svůj názor veřejně	10 %	10 %	10 %
c) Rodiče hodnotí akce vždy kladně, oceňují práci dětí i pedagogů	70 %	65 %	73 %
d) Rodiče se k akcím nevyjadřují	4 %	0	7 %

Graf 9. Reflexe rodičů k akcím

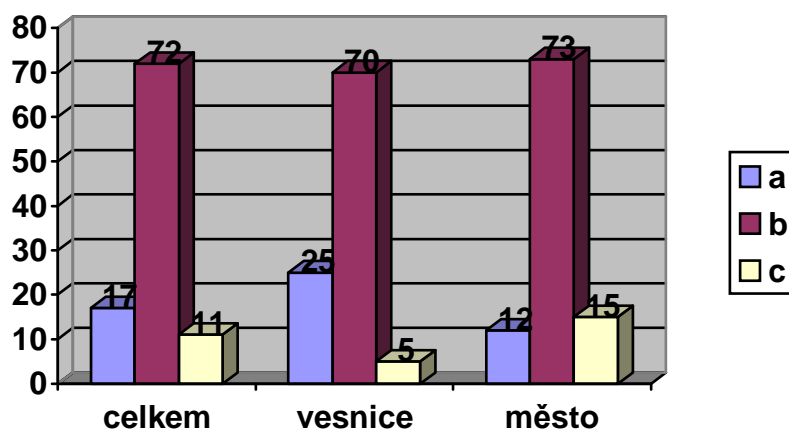
Výsledek : Zpětnou vazbu pedagogům podává většina rodičů. Vždy kladně akci hodnotí a oceňuje práci pedagogů i dětí 70 % všech dotázaných rodičů. Možnost za a), tj. skutečnost, že akci vždy hodnotí (kladně nebo i záporně), volilo 16 % dotazovaných rodičů. Více se takto vyjadřují rodiče na vesnici (25 %) než rodiče ve městě (10 %). Shodně, tedy 10 % rodičů ze škol ve městě a na vesnici označilo možnost b), tedy že nepřednáší svůj názor veřejně. Dva z dotázaných rodičů (což jsou 4 % z celkového počtu) odpovědělo, že nepovažuje za důležité se k akcím vyjadřovat.

□ **Reflexe pedagogů na skončenou akci**

Tab. 10

Reflexe pedagogů na skončenou akci	celkem	vesnice	město
a) Nejdůležitější je pro ně kladné hodnocení rodičů	17 %	25 %	12 %
b) Nejdůležitější je pro ně kladné hodnocení dětí	72 %	70 %	73 %
c) Nejdůležitější pro ně je bezproblémový průběh akce	11 %	5 %	15 %

Graf 10. Reflexe pedagogů k akcím

Výsledek : Z následujících názorů měli pedagogové vybrat ten, který je jim nejbližší ve vztahu k hodnocení konkrétní akce.

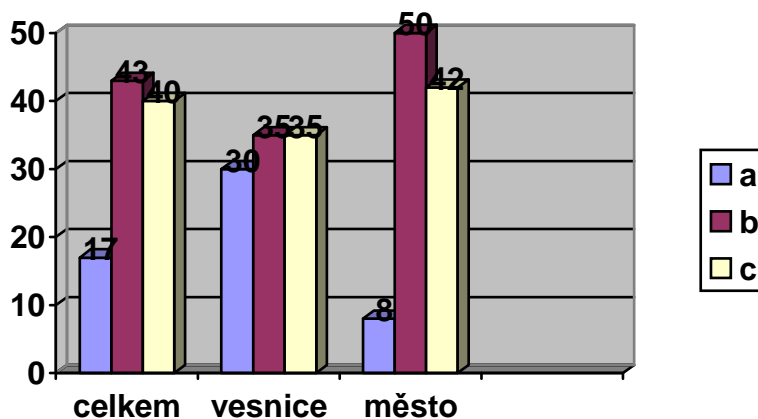
Za nejdůležitější po skončení akce považuje 72 % všech pedagogů to, že se akce líbila dětem. Téměř shodně takto odpovídají pedagogové ze škol ve městě (73 %) a na vesnici (70 %). Více pedagogů ze škol na vesnici považuje za důležité hodnocení akce rodiči (25 %) než pedagogů ze škol ve městě (12 %). Naopak více (15 %) pedagogů ze škol ve městě než na vesnici (5 %) považuje za důležité, že akce proběhla podle plánu a bez problémů. Podle většiny pedagogů jsou prožitky dětí z akcí přednější než hodnocení jich samotných.

□ **Preference akcí ze strany pedagogů**

Tab. 11

Preference akcí ze strany pedagogů	celkem	vesnice	město
a) Dětská vystoupení	17 %	30 %	8 %
b) Tvořivé dílny	43 %	35 %	50 %
c) Zábavná (hravá, soutěžní) odpoledne	40 %	35 %	42 %

Graf 11. Preference akcí ze strany pedagogů

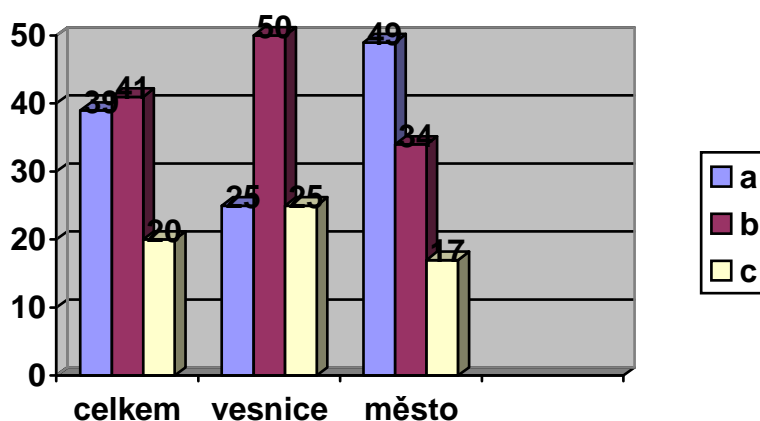
Výsledek : Nejméně preferovanou skupinu akcí u pedagogů tvoří dětská vystoupení, ta preferuje 17 % dotázaných. Téměř shodně preferují pedagogové druhé dvě skupiny akcí - tvořivé dílny a různé formy zábavných, hravých odpolední (přibližně 40 %). Preferenční zastoupení jednotlivých akcí je u pedagogů na vesnici téměř vyrovnané, přibližně vždy třetina dotázaných preferuje jeden z uvedených typů akcí. Pedagogové ze škol ve městě více preferují tvořivé dílny (50 %) a hned za nimi zábavné, hravá odpoledne (42 %).

□ Preference akcí ze strany rodičů

Tab. 12

Preference akcí rodiči	celkem	vesnice	město
a) Dětská vystoupení	39 %	25 %	49 %
b) Tvořivé dílny	41 %	50 %	34 %
c) Zábavné (hravé, soutěžní) odpoledne	20 %	25 %	17 %

Graf 12. Preference akcí rodiči

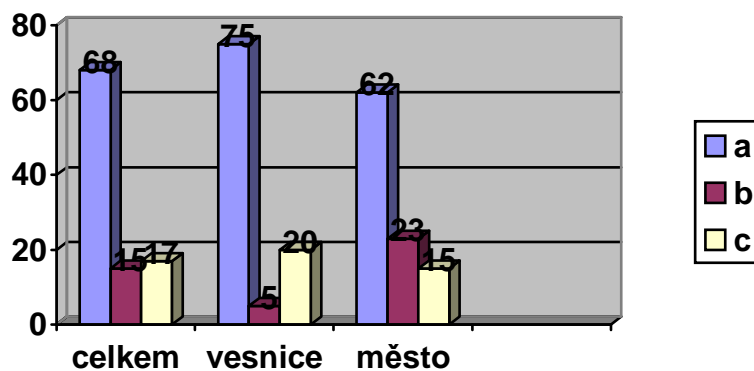
Výsledek : U rodičů tvoří nejméně preferovanou skupinu zábavná odpoledne. Tvořivé dílny a dětská vystoupení preferují rodiče téměř shodně (přibližně 40 % dotázaných). Rozdíl spatřuji v preferenci akcí rodičů u škol na vesnici a ve městě. Rodiče ze škol na vesnici preferují tvořivé dílny (50 %) a shodně dětská vystoupení a zábavná odpoledne, naopak rodiče ze škol ve městě preferují dětská vystoupení, na druhém místě tvořivé akce a nejméně zábavné akce.

□ **Preference akcí ze strany rodičů podle názoru pedagogů**

Tab. 13

Preference akcí ze strany rodičů podle názoru pedagogů	celkem	vesnice	město
a) Dětská vystoupení	68 %	75 %	62 %
b) Tvořivé dílny	15 %	5 %	23 %
c) Zábavné (hravé, soutěžní) odpoledne	17 %	20 %	15 %

Graf 13. Preference akcí ze strany rodičů podle názoru pedagogů

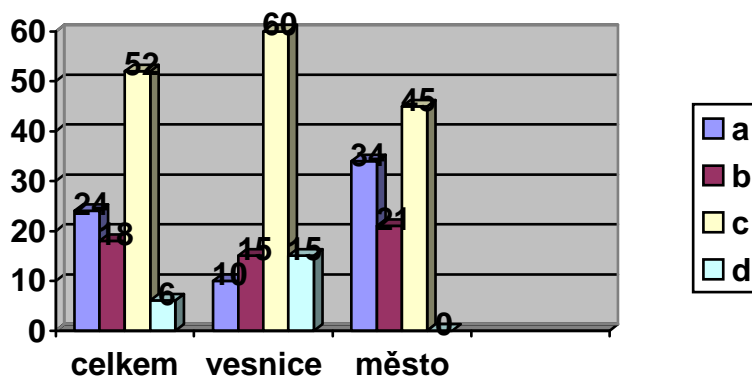
Výsledek : Podle pedagogů preferují rodiče dětská vystoupení. Takto odpovědělo 68 % všech dotázaných. Tento jejich názor se nepotvrdil, jak ukazuje graf č. 12, ze kterého vyplývá, že rodiče preferují téměř shodně akce tvořivé spolu s dětskými vystoupeními. Rozdíl v preferenci tvořivých a zábavných akcí rodiči, je podle pedagogů minimální (oba typy kolem 16 %). Určitý rozdíl panuje mezi výsledky ze škol na vesnici a ve městě, co se týče preference akcí tvořivých a zábavných, nicméně dětská vystoupení považují pedagogové ze škol ve městě i na vesnici za rodiči nejvíce preferovaná.

□ **Preference akcí ze strany rodičů**

Tab. 14

Preference akcí ze strany dětí podle rodičů	celkem	vesnice	město
a) Akce, kde dítě vystupuje	24 %	10 %	34 %
b) Akce, kde si dítě něco vyrobí	18 %	15 %	21 %
c) Akce, kde je pro dítě zábava, soutěž	52 %	60 %	45 %
d) Jiné akce...	6 %	15 %	0

Graf 14. Preference akcí ze strany dětí podle rodičů

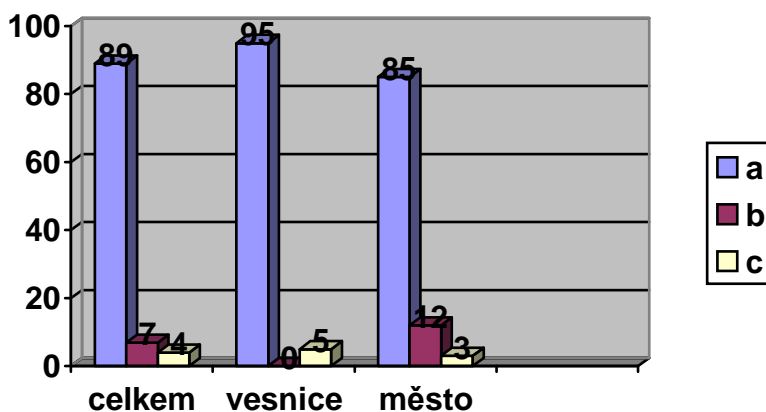
Výsledek : Rodiče měli vyjádřit, na jaké akce se nejvíce subjektivně těší jejich dítě. Podle rodičů se jejich děti nejvíce těší na akce, kde je pro ně připravena soutěž, zábava. Takto odpovědělo 52 % dotázaných. Na tvořivé akce a dětská vystoupení se nejvíce těší 18 – 23 % dětí. Rodiče dětí ze škol na vesnici a ve městě shodně uvádí jako nejvíce preferovanou skupinu akcí, akce zábavné, soutěžní. Tři dotázaní (což představuje 6 %) uvedli, že se jejich dítě těší na všechny akce stejně. Podle rodičů tedy děti preferují na rozdíl od rodičů i pedagogů akce zábavné, hravé a soutěžní.

□ **Adekvátní počet pořádaných akcí podle pedagogů**

Tab. 15

Adekvátní počet akcí podle pedagogů	celkem	vesnice	město
a) Ano, počet akcí je přiměřený	89 %	95 %	85 %
b) Ne, akcí by mělo být více	7 %	0	12 %
c) Ne, akcí by mělo být méně	4 %	5 %	3 %

Graf 15. Počet akcí podle pedagogů

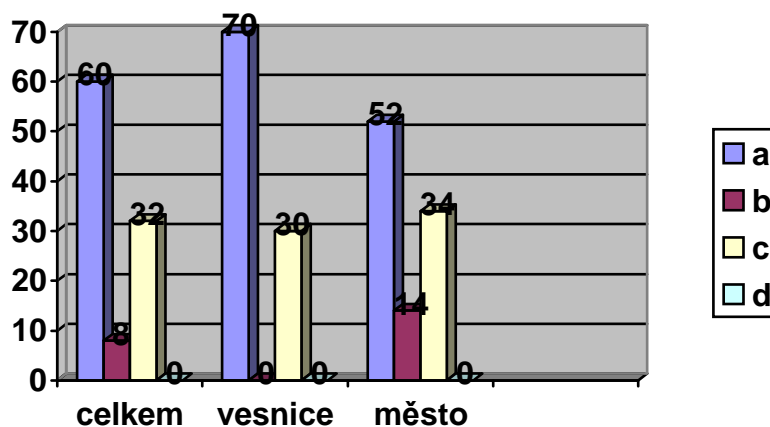
Výsledek : Pedagogové měli odpovídat na otázku, zda celkový počet akcí pořádaných jejich školou, je přiměřený. Na tom, že počet akcí pořádaných jejich mateřskou školou je adekvátní, se shoduje většina pedagogů (89 %). Tento názor zastává 95 % pedagogů ze škol na vesnici a 85 % ze škol ve městě. Ve školách ve městě by 12 % pedagogů uvítalo větší počet akcí. Pouze dva dotázaní pedagogové by uvítali menší počet akcí.

☐ **Adekvátní počet akcí podle rodičů**

Tab. 16

Adekvátní počet akcí podle rodičů	celkem	vesnice	město
a) Akcí všech typů je dostatek	60 %	70 %	52 %
b) Škola by měla pořádat více akcí	8 %	0	14 %
c) Akcí je dostatek, ale uvítali by více typů akcí	32 %	30 %	34 %
d) Neví	0	0	0

Graf 16. Počet akcí podle rodičů

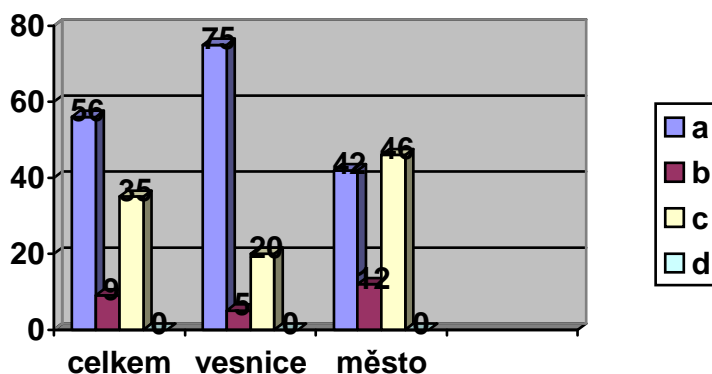
Výsledek : Co se týče četnosti pořádaných akcí, shodnou se rodiče s pedagogy (viz. graf č.15, str. 53) v tom, že jejich počet je adekvátní. 60 % dotázaných rodičů považuje počet všech typů pořádaných akcí za dostatečný. Přibližně 1/3 dalších rodičů s počtem souhlasí, ale uvítali by více typů akcí, shodně takto odpověděli rodiče ze škol ve městě i na vesnici. Nikdo z rodičů na vesnici si nemyslí, že by měla škola pořádat akcí více, naopak 14 % rodičů dětí ze škol z města by větší počet akcí uvítalo.

□ Akce jako součást předškolního vzdělávání podle pedagogů

Tab. 17

Akce jako součást předškolního vzdělávání podle pedagogů	celkem	vesnice	město
a) Ano, jsou jeho součástí	56 %	75 %	42 %
b) Ne, nepatří do předškolního vzdělávání	9 %	5 %	12 %
c) Částečně jsou součástí předškolního vzdělávání	35 %	20 %	46 %
d) Neví	0	0	0

Graf 17. Akce jako součást předškolního vzdělávání podle pedagogů

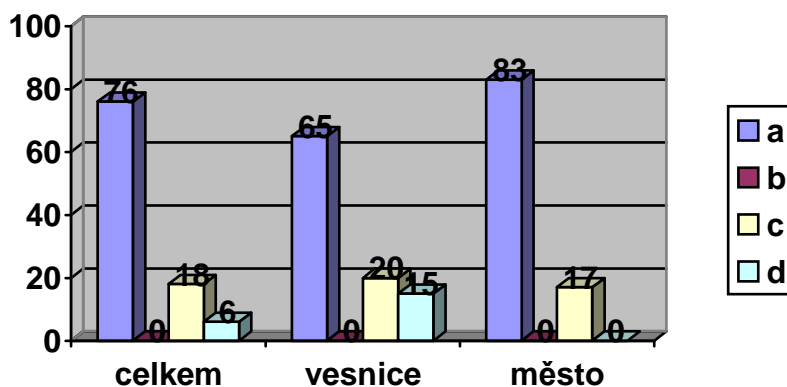
Výsledek : Předškolní vzdělávání je specifické tím, že nemá pevně dané osnovy ani závazné metodiky vzdělávání. Každá škola si utváří svůj Školní vzdělávací program, a to, jakým způsobem do něj zařadí pořádání akcí školy je v její kompetenci. Za součást předškolního vzdělávání považuje akce školy většina pedagogů (91%), asi 1/3 z nich je považuje za částečnou součást tohoto vzdělávání, pouze 9 % pedagogů říká, že do předškolního vzdělávání nepatří - více než polovina jich je městských.

□ **Příprava dětí na vystoupení jako součást předškolního vzdělávání podle názoru rodičů**

Tab. 18

Příprava dětských vystoupení jako součást předškolního vzdělávání podle rodičů	celkem	vesnice	město
a) Je součástí tohoto vzdělávání	76 %	65 %	83 %
b) Do tohoto vzdělávání nepatří.	0	0	0
c) Je jeho součástí, ale omezuje další vzdělávací činnosti	18 %	20 %	17 %
d) Neví	6 %	15 %	0

Graf 18. Příprava vystoupení jako součást vzdělávání podle rodičů

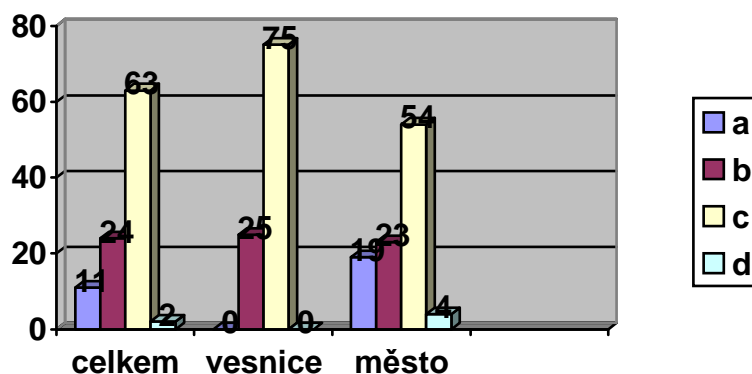
Výsledek : Za součást předškolního vzdělávání považuje akce školy většina rodičů (94%). 18 % z nich si ale myslí, že omezují další přípravu dětí (omezují rozvíjení grafomotoriky, předmatematických představ, apod.). Tři dotázaní zvolili možnost za d) nevím. Nikdo z rodičů si nemyslí, že příprava dětí na různá vystoupení není plnohodnotnou součástí předškolního vzdělávání.

□ **Příprava dětí na vystoupení jako součást předškolního vzdělávání podle názoru pedagogů**

Tab. 19

Příprava dětských vystoupení jako součást předškolního vzdělávání podle pedagogů	celkem	vesnice	město
a) Omezuje přípravu předškolních dětí a další řízené činnosti	11 %	0	19 %
b) Je odpovídající řízenou činností	24 %	25 %	23 %
c) Částečně omezuje další řízené činnosti, je třeba ji jimi doplnit	63 %	75 %	54 %
d) Neví	2 %	0	4 %

Graf 19. Příprava vystoupení jako součást vzdělávání podle pedagogů

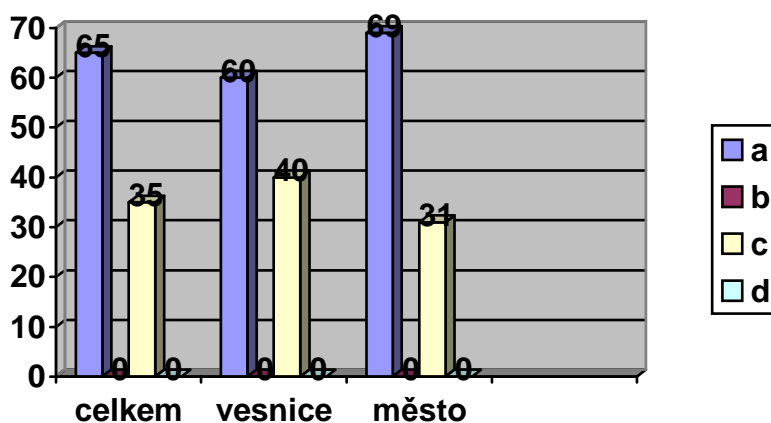
Výsledek : Většina pedagogů považuje pořádání akcí školy za součást předškolního vzdělávání (viz. graf č. 17, str. 55). Naproti tomu přípravu dětí na různá vystoupení považují pedagogové za omezující vzhledem k dalším činnostem v tomto vzdělávání a souhlasí s tím, že je nutné ji doplnit dalšími aktivitami. Tento názor zastává 63 % dotázaných pedagogů. Za úplné omezení dalších řízených činností pokládá tuto přípravu 11 % pedagogů. Téměř čtvrtina dotázaných nepovažuje přípravu dětí na vystoupení za odpovídající řízenou činnost.

□ **Pohled rodičů na veřejné vystupování dětí**

Tab. 20

Pohled rodičů na veřejné vystupování dětí	celkem	vesnice	město
a) Nevadí jim, když jejich dítě vystupuje, jsou na něj hrdí	65 %	60%	69 %
b) Mají obavy, aby dítě něco nepokazilo a nezesměšnilo se	0	0	0
c) Prožívají spolu s ním trému, snaží se ho povzbudit	35 %	40 %	31 %
d) Vadí jim, když má jejich dítě vystupovat	0	0	0

Graf 20. Pohled rodičů na vystupování jejich dětí

Výsledek : Z výsledku šetření vyplývá, že většina rodičů souhlasí s tím, že jejich dítě veřejně vystupuje, rozdíl spatřují ve způsobu prožívání akcí rodiči s ohledem na jejich dítě. Přibližně dvěma třetinám rodičů nevadí, když jejich dítě veřejně vystupuje, jsou na něj hrdí, další třetina rodičů prožívá spolu se svým dítětem strach a trému před vystoupením, snaží se mu být oporou a povzbudit ho. Nikomu z rodičů nevadí, že jejich dítě veřejně vystupuje a nikdo se také nebojí zesměšnění svého dítěte.

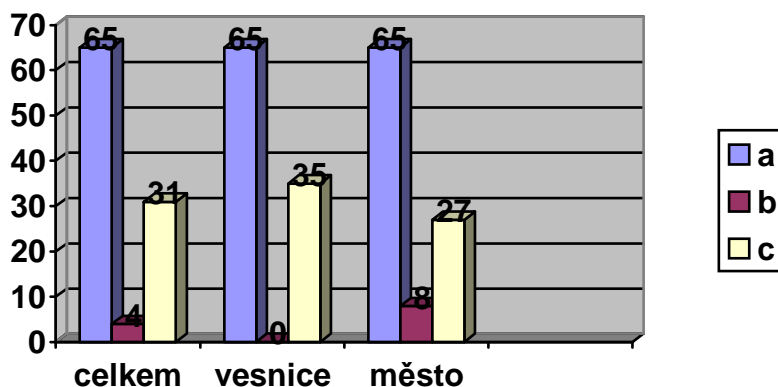
Jakým způsobem se zapojují do akcí MŠ rodiče ?

□ Spoluúčast rodičů při pořádání akcí podle pedagogů

Tab. 21

Spoluúčast rodičů při pořádání akcí podle pedagogů	celkem	vesnice	město
a) Rodiče jsou vždy požádáni o nějakou formu spoluúčasti	65 %	65 %	65 %
b) Ne, pedagogové nežádají rodiče o pomoc	4 %	0	8 %
c) Rodiče nabízejí spolupráci sami	31 %	35 %	27 %

Graf 21. Spoluúčast rodičů při pořádání akcí podle pedagogů

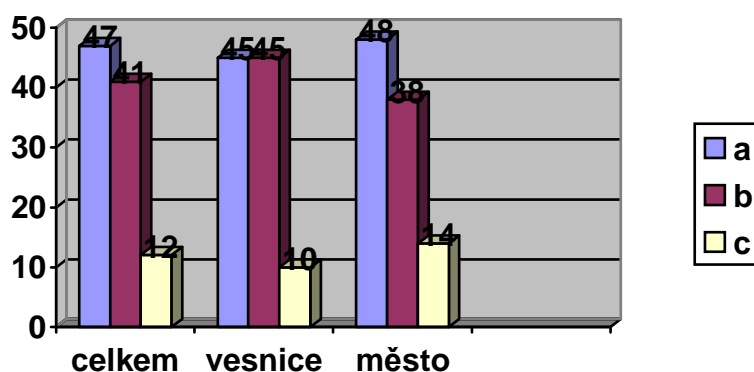
Výsledek : Spolupráce školy s rodinou je jedna z důležitých oblastí vzájemných vztahů. Pedagogové tuto oblast nepodceňují, což ukazují výsledky výzkumu. 65 % všech dotázaných pedagogů uvádí, že při pořádání akcí vždy osloví rodiče ke spolupráci. Dalších 31 % dotázaných uvádí, že rodiče nabízejí spolupráci sami. Rozdíl v tom, zda se jedná o školy na vesnici nebo ve městě, je nepatrný. Pouze dva z dotázaných pedagogů ze škol ve městě uvedli, že rodiče o pomoc při pořádání akcí nežádají.

□ **Spoluúčast rodičů se školou při pořádání akcí z pohledu rodičů**

Tab. 22

Spoluúčast rodičů se školou při pořádání akcí z pohledu rodičů	celkem	vesnice	město
a) Rodiče jsou vždy osloveni ke spoluúčasti	47 %	45 %	48 %
b) Ne, škola rodiče o spolupráci nežádá	41 %	45 %	38 %
c) Rodiče nabízejí spolupráci sami	12 %	10 %	14 %

Graf 22. Spoluúčast rodičů se školou při pořádání akcí

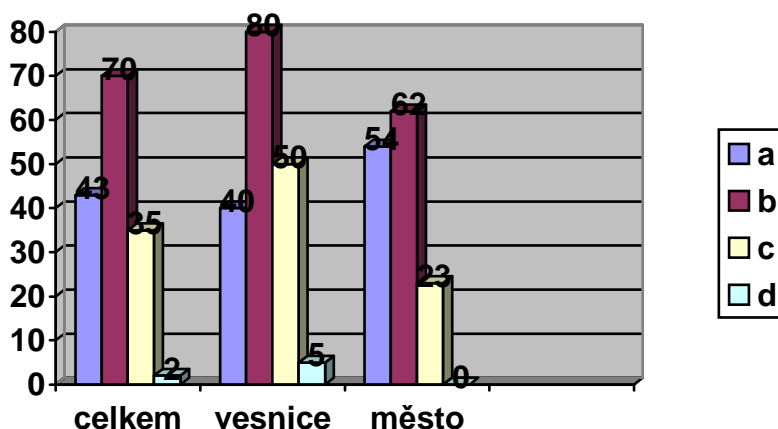
Výsledek : Téměř polovina rodičů uvedla, že je školy oslovují ke spoluúčasti při pořádání akcí, naproti tomu nalezneme i školy, kde rodiče vůbec nejsou osloveni ke spoluúčasti na pořádání akcí školy (takto odpovědělo 41 % dotázaných rodičů). Zbýlých 12 % rodičů nabízí spolupráci samo. Téměř shodně odpovídají rodiče ze škol na vesnici i ve městě.

□ **Forma spoluúčasti rodičů při pořádání akcí podle názoru pedagogů**

Tab. 23

Forma spoluúčasti rodičů při pořádání akcí podle pedagogů	celkem	vesnice	město
a) Rodiče poskytnou sponzorský příspěvek	43 %	40 %	54 %
b) Rodiče pomohou s kostýmy, kulisami, občerstvením,...	70 %	80 %	62 %
c) Rodiče pomohou s organizačním zajištěním	35 %	50 %	23 %
d) Jiná....	2 %	5 %	0

Graf 23. Forma spolupráce s rodiči podle pedagogů

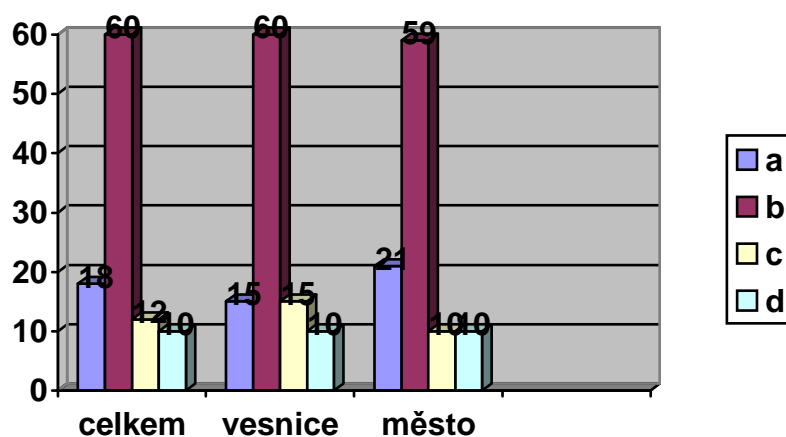
Výsledek : Odpověď na to, jak rodiče školy pomáhají s přípravou, nemusí být vždy jednoznačná, proto měli pedagogové možnost označit více forem spolupráce. Nejčastěji využívanou formou spolupráce s rodiči při přípravě akcí je podle pedagogů pomoc s přípravou kostýmů, kulis, občerstvení, tedy pomoc v hmatatelné formě (uvádí 70 % dotazovaných). Další využívanou formou je pomoc finanční, té se častěji dostává od rodičů školám ve městech (uvádí 54 % škol), a pomoc s organizačním zajištěním, které se více dostává školám na vesnici (uvádí 50 % škol). Dva z pedagogů doplnili vlastní názor, a to, že rodiče pouze přijdou a na přípravě se nepodílí, vše zajišťuje MŠ.

□ **Rodiči akceptovatelná forma spolupráce při pořádání akcí**

Tab. 24

Rodiči akceptovatelná forma spolupráce při pořádání akcí	celkem	vesnice	město
a) Poskytnutí sponzorského příspěvku	18 %	15 %	21 %
b) Forma pomoci s přípravou (kostýmy, kulisy, občerstvení,..)	60 %	60 %	59 %
c) Pomoc s organizačním zajištěním	12 %	15 %	10 %
d) Neakceptují žádnou formu spolupráce	10 %	10 %	10 %

Graf 24. Rodiči akceptovatelná forma spolupráce

Výsledek : Rodiče vybírali z daných forem spolupráce tu, která je podle nich pro ně nejvíce akceptovatelná. Šest z rodičů u této otázky dopsalo, že jsou pro spoluprací v jakékoliv formě. Naopak pět rodičů odpovědělo, že pro ně není přijatelná žádná z forem spolupráce. Ve shodě s pedagogy označili rodiče za nejpřijatelnější formu spolupráce hmatatelnou pomoc, tedy pomoc s přípravou kostýmů, kulis, občerstvení. Poskytnutí finančního příspěvku a pomoc s organizačním zajištěním volilo kolem čtvrtiny dotázaných.

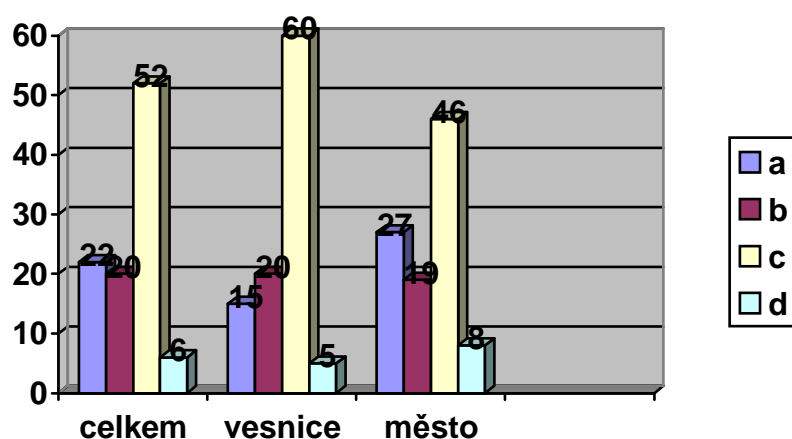
Jak, do jaké míry mateřské školy při pořádání akcí respektují RVP PV, naplňují cíle RVP PV a vyhýbají se rizikům uvedeným v RVP PV ?

□ **Forma dětských vystoupení podle pedagogů**

Tab. 25

Forma dětských vystoupení podle pedagogů	celkem	vesnice	město
a) Výběr činností z průběhu roku	22 %	15 %	27 %
b) Nové pásmo básní, písní, scénka	20 %	20 %	19 %
c) Kombinace možností a) a b)	52 %	60 %	46 %
d) Jiná forma....	6 %	5 %	8 %

Graf 25. Forma dětských vystoupení

Výsledek : Při přípravě dětí na různá vystoupení se podle více než polovina pedagogů využívá forma, kdy se kombinuje nácvič nových básní, písní, scének s tím, co už děti znají, tedy s tím, co se naučily během školního roku. Další 22 % pedagogů uvádí, že prezentují pouze činnosti, které jsou pro děti známé, výběr z celého roku. V souladu s cíli předškolního vzdělávání je, aby si děti dokázaly záměrně zapamatovat krátký text, byly schopné komunikovat, vyjádřit se pohybem, gesty, byly relativně citově stabilní, dokázaly se samy prosadit a měly vždy možnost vlastní volby. Jedním z cílů předškolního vzdělávání je učení se novým věcem, i když je děti samozřejmě snazší

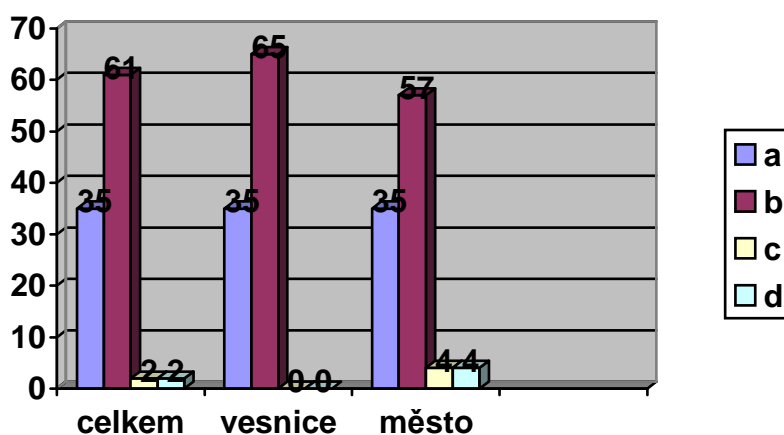
předvést něco z toho, co už umí. Některé děti dávají přednost novým věcem, jiné rády něco opakují. Oba způsoby prezentace jsou v souladu s cíli předškolního vzdělávání. Pedagogové doplnili také jiné formy vystoupení, v jednom případě uvádí, že děti předvádí spontánní vystoupení, v dalším, že vystupují děti ze zájmového kroužku. Jeden z pedagogů uvedl, že se v jejich škole vystoupení nepořádají.

□ **Účast dětí při vystoupeních, vyjádření pedagogů**

Tab. 26

Účast dětí při vystoupeních, vyjádření pedagogů	celkem	vesnice	město
a) Pokud děti nechtějí, nevystupují	35 %	35 %	35 %
b) Děti nemusí vystupovat, ale snaží se je vhodnou motivací zapojit	61 %	65 %	57 %
c) Děti musí vystupovat	2 %	0	4 %
d) Rodiče trvají na tom, že děti musí vystupovat	2 %	0	4 %

Graf 26. Účast dětí při vystoupeních

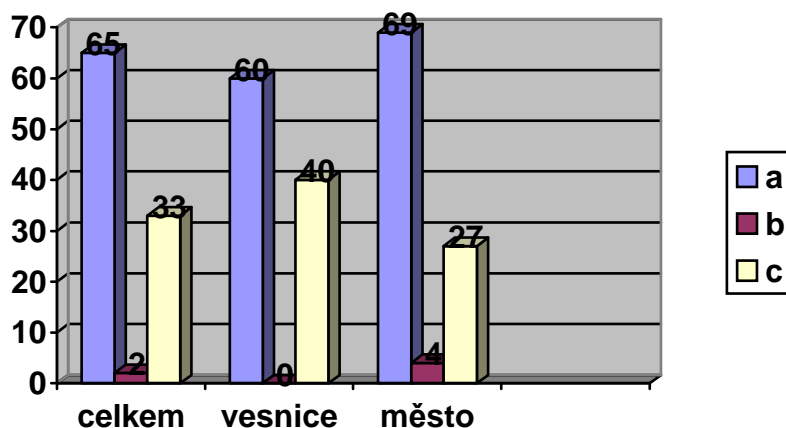
Výsledek : V souladu s cíli předškolního vzdělávání je, že děti by neměly být nuceny do činnosti, kterou vykonávat nechtějí. Takovou činností může být i veřejné vystoupení. Tento názor zastává převážná většina všech dotazovaných pedagogů. 61 % z nich uvádí, že děti vystupovat nemusí, ale snaží se je vhodnou motivací zapojit. Pouze jeden z pedagogů (což představuje 2% ze všech) uvedl, že děti musí vystupovat, a jeden tvrdí, že dítě musí vystupovat, protože na tom rodiče trvají. Výzkum prokázal, že děti mají možnost volby a nemusí se vystoupení účastnit, tato skutečnost odpovídá cílům v předškolním vzdělávání.

□ **Spolupráce dětí na přípravě akcí, vyjádření pedagogů**

Tab. 27

Spolupráce dětí na přípravě akcí, vyjádření pedagogů	celkem	vesnice	město
a) Děti se vždy nějak podílí na přípravě akcí	65 %	60 %	69 %
b) Děti se příprav akcí neúčastní	2 %	0	4 %
c) Některé (starší, předškolní) děti se podílí na přípravě	33 %	40 %	27 %

Graf 27. Spolupráce dětí při přípravě akcí

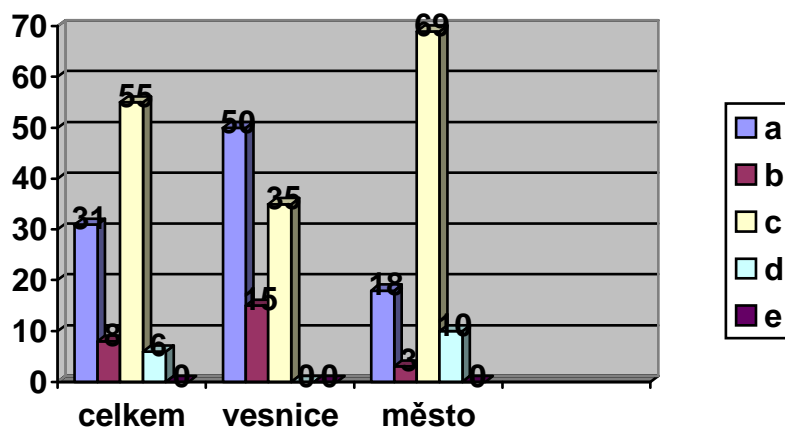
Výsledek : Jedním z cílů předškolního vzdělávání je získání osobní samostatnosti dítěte. Proto tedy každá činnost, která adekvátně vede děti k tomuto cíli, do předškolního vzdělávání patří. Jestliže se děti samy zapojují do příprav, získávají pocit toho, že něco zvládly, dokázaly, a pokud jsou za to ještě oceněny, má to pozitivní vliv na utváření jejich sebepojetí. Tuto skutečnost si zřejmě uvědomují i pedagogové, protože převážná většina z nich (98 %) uvádí, že děti do příprav akcí zapojují, někde všechny, jinde třeba ty starší. Odměnou pedagogů i dětí pak může být dobrý pocit ze společně vykonané práce a to, že udělali něco, z čeho mají druzí radost.

□ **Prožitky dítěte při veřejném vystupování z pohledu rodičů**

Tab. 28

Prožitky dítěte při veřejném vystupování z pohledu rodičů	celkem	vesnice	město
a) Jejich dítěti nečiní veřejné vystupování žádný problém	31 %	50 %	18 %
b) Jejich dítě prožívá velkou trému, rozpaky	8 %	15 %	3 %
c) Jejich dítě se na vystoupení velice těší	55 %	35 %	69 %
d) Jejich dítě nechce vystupovat, i když vše umí a doma rodičům výstup předvádí	6 %	0	10 %
e) Jejich dítě odmítá cokoliv, co souvisí s veřejným vystupováním	0	0	0

Graf 28. Prožitky dítěte z pohledu rodičů

Výsledek : Pro zjištění toho, jak děti prožívají to, že veřejně vystupují, jsem využila názory jejich rodičů, protože rodiče jsou těmi, kteří své dítě znají nejlépe. Dítě jim svůj názor doma sdělí a oni k němu zaujmou určitý postoj.

Podle výsledků výzkumu není veřejné vystupování pro děti zátěží. 1/3 rodičů uvádí, že jejich dítěti nečiní veřejné vystupování žádný problém, další velká část rodičů (55 %) říká, že se jejich děti na vystoupení těší. Určitá část dětí (8 %) prožívá trému a

rozkypřed vystoupením, rodiče se je snaží povzbudit. Jsou i děti, které trému nepřekonají a nevystoupí. V souladu s cíli vzdělávání by si dítě mělo odnášet z každé činnosti především zážitky pozitivní, není tedy vhodné děti vystavovat stresovým situacím tím, že je budeme nutit do vystupování.

8.2 Ověření stanovených předpokladů

Rodiče častěji než pedagogové hodnotí akce mateřské školy (MŠ) pro veřejnost jako přínosné.

□ Předpoklad se nepotvrdil

Na základě provedeného výzkumného šetření zjišťuji, že se názory pedagogů a rodičů při hodnocení akcí školy výrazně neliší. Obě skupiny dotázaných hodnotí většinou akce kladně, považují je za přínosné pro utváření dobrých vzájemných vztahů mezi školou a rodinou. V tomto směru se naplňují i očekávání pedagogů, kteří z následných reakcí rodičů ke skončeným akcím znají jejich názor a ví, jak rodiče akce hodnotí. U rodičů převažuje při hodnocení akcí jejich vlastní pocit z prožité akce, který se vztahuje k jejich dítěti, jsou na ně hrdí, mají radost, když jejich dítě uplatní své schopnosti a dovednosti. Pedagogové spatřují účel pořádaných akcí také v tom, že si z nich děti odnáší pozitivní prožitky.

MŠ na vesnici častěji pořádají klasická vystoupení než MŠ ve městě. MŠ s menším počtem tříd pořádají častěji klasická vystoupení než MŠ vícetřídní.

□ Předpoklad se nepotvrdil

Předpoklad, že školy na vesnici pořádají častěji klasická vystoupení, se mým výzkumem nepotvrdil. Naprostá většina dotázaných odpověděla, že se v jejich škole vystoupení pořádají, ať už to byly školy na vesnici nebo ve městě, jednotřídní nebo vícetřídní. Tento fakt ukazuje na to, že klasická vystoupení školy nezavrhují a považují je stále za nejvíce využívaný způsob jejich prezentace při různých příležitostech.

MŠ ve městě pořádají častěji alternativy jako jsou tvořivá či hravá odpoledne, výlety, soutěžní odpoledne, než MŠ na vesnici.

□ Předpoklad se nepotvrdil

Podle výsledků výzkumu je zastoupení jednotlivých typů akcí ve školách i na vesnici na téměř vyrovnané úrovni. Výjimky jsou minimální, například pořádání výletů pro rodiče s dětmi udávají dotazovaní ze škol ve městě častěji než ze škol na vesnici. Naopak divadelních představení pro rodiče s dětmi se pořádá ve více školách na vesnici. Nebyla zjišťována otázka týkající se počtu jednotlivých typů akcí (divadlo, výlet, tvořivé dílny, apod.), dotazovaní pouze uváděli, zda se vůbec konkrétní typ akce v jejich škole pořádá. K podrobnějšímu zjištění počtu jednotlivých akcí by musel výzkum probíhat v delším časovém rozmezí a jednotlivé akce by musely být přesně zaznamenávány.

MŠ na vesnici pořádají akce k více příležitostem a pro širší cílovou skupinu než MŠ ve městě.

□ Předpoklad se potvrdil

I když školy ve městě i na vesnici udávají pořádání akcí k různým příležitostem, u škol ve městě jsou tyto akce spíše interní záležitostí školy. Cílovou skupinou, pro kterou akce pořádají, jsou většinou nejbližší příbuzní dětí a děti samy. Školy ve městě pořádají akce většinou k tradičním příležitostem, jako jsou svátky, konec školního roku. Některé školy využívají i jiné příležitosti.

Školy na vesnici pořádají akce pro širší cílovou skupinu lidí i k více příležitostem. Souvislost vidím ve větším zapojení vesnických škol do života v obci, tedy akce se pořádají nejen pro děti a rodiče, ale i pro veřejnost a k příležitostem souvisejícím s děním v obci.

9 DISKUZE

Ve své práci jsem se zabývala zjišťováním aktuálních poznatků o akcích, které pořádají mateřské školy, jejich významem a tím, jak jsou vnímány rodiči a pedagogy. Výzkumným šetřením jsem zjišťovala, zda nashromážděné teoretické poznatky o akcích škol odpovídají realizované skutečnosti. Při prvotním pohledu na zjištěné výsledky docházím k poznatku, že pro pedagogy i rodiče jsou tyto aktivity školy plnohodnotnou a důležitou součástí dění v mateřské škole.

Současné osobnostně orientované předškolní vzdělávání vyžaduje, aby obě zúčastněné strany tohoto procesu, tedy škola a rodina, udržovaly dobré vzájemné vztahy, komunikaci, spolupráci.

Zapojení rodičů do výchovně vzdělávacího procesu, jejich nahlédnutí do dění v MŠ a jejich možnost spolurozhodovat o tomto dění považuje Lažová (2013) za důležitý aspekt pro navázání dobrých vztahů. V souvislosti s pořádanými akcemi školy vidí Lažová (2013) mnoho příležitostí pro zapojení rodičů v různé formě pomoci, ať už jako pomoc s přípravou nebo ve formě sponzorského příspěvku.

Z výsledků výzkumu vyplývá, že tohoto faktu jsou si vědomi i pedagogové a spolupráci s rodiči takto realizují. Rodiče ve svých odpovědích udávají, že jsou ochotni škole pomoci, někdy jim ale chybí impuls, na základě kterého by reagovali. Lažová (2013) nabádá pedagogy k tomu, aby se nebáli oslovit rodiče ke spolupráci. Podle mého názoru zde může hrát svou roli ostych pedagogů v tom smyslu, že pro ně může být těžké říkat si pomoc. Doporučila bych jim proto, aby si uvědomili, že nežadají nic pro sebe, ale pro děti. Stejně tak někteří rodiče mají zájem pomoci, ale sami pomoc nenabídnou například z obavy, že by jejich jednání bylo považováno za podbízivé. Jako možné řešení vidím například uspořádání informativní schůzky a oslovení všech rodičů společně.

Další oblastí, kterou jsem se ve své práci zabývala, jsou prožitky dětí v souvislosti s akcemi školy. Každý typ akcí přináší dětem něco jiného, některé akce jsou pro ně zábavou, jiné seberealizací, při dalších uplatní své schopnosti, dovednosti, tvořivost, poznají tradice a kulturu atd.

Ve výzkumném šetření jsem se ptala rodičů, na jaký typ akcí se nejvíce těší jejich děti. Podle rodičů děti nejvíce preferují akce, kde si mohou hrát, být bezprostřední, aktivní, tedy akce hravé a zábavné, což odpovídá potřebám jejich věku.

Rodiče podle mého zjištění nejvíce preferují akce tvořivé a dětská vystoupení. Usuzuji z těchto výsledků, že rodiče považují za důležité určité výsledky činnosti, možná aby je mohli hodnotit, porovnat dovednosti svých dětí nebo aby měli v ruce něco hmatatelného. Při různých dílnách si odnáší domů něco, co jim akci bude připomínat, věc, na kterou když se podívají nebo ji ukáží svým známým, tak mohou říct: „To jsme dělali s naší dcerou, synem při dílně ve školce“. Na tomto pohledu nevidím nic špatného. Určitým způsobem to může být motivující i pro další rodiče k tomu, aby přihlásili své děti právě do téhle školky, protože tady dělají s dětmi tak krásné věci. Společné činnosti rodičů s dětmi považují za důležité i Gillernová (2010) a Mertin (2004). Myslím si, že aspekt společné činnosti je výchovně důležitější, než výrobek sám o sobě, i když tento produkt je hmotnou připomínkou společného zážitku.

Pohlédneme-li na to, jak hodnotí rodiče dětská vystoupení, zjistíme, že je většina posuzuje kladně. Jak uvedli rodiče v odpovědích na mou otázku v dotazníku, většina z nich vždy kladně hodnotí akce školy a oceňuje práci dětí i pedagogů.

Když se dívám na rodiče (a nejen je i babičky, dědečky, tetičky,...) při dětském vystoupení, vidím, jak se usmívají, tleskají a doslova se dmou pýchou na své dítě, je to odměna nejen pro děti, ale i pro mě jako pro učitele. Vidím, že rodičům působí radost sledovat své dítě, které předvádí něco, co se naučilo. Čapek (2013) udává, že každý rodič chce vidět své dítě něco ukázat, akce školy považuje za příležitost k tomu, aby se mohlo pracovat se všemi dětmi, nejen s těmi „více“ nadanými. Podle mne většina rodičů nerozlišuje, jestli je jejich dítě nadané nebo ne, pro ně je jejich dítě vždy to nejlepší. Může je ale i při konfrontaci s jinými dětmi napadnout, že jejich dítě třeba přece jen hůře vyslovuje, nepřesně si pamatuje, nesoustředí se tak jako ostatní. Na základě této zkušenosti mohou v této souvislosti oslovit pedagogy a zeptat se jich, zda by jim doporučili například návštěvu logopeda. Také je ale možné, že si mohou naopak uvědomit, že jejich dítě třeba hezky zpívá, tancuje, a mohou přemýšlet o dalším rozvíjení jeho nadání

Při dětských vystoupeních by rodiče i pedagogové měli respektovat, zda dítě chce vystupovat, nebo ne. Svobodová (2010) považuje za nepřípustné děti do těchto činností nutit. Podle výsledků mého výzkumu s ní souhlasí naprostá většina pedagogů, děti nenutí vystupovat, pouze se je snaží vhodně motivovat, aby se samy do činnosti zapojily. Za vhodnou motivaci považuji to, že děti by měly mít pocit, že svým vystoupením někoho potěší, připraví mu překvapení, ať už mamince, tatínkovi, ale třeba také nějaké babičce, která nemá vlastní vnučátka a nemá se na koho jít podívat na besídce. Naučit děti tomu, aby udělaly někdy něco někomu jen tak pro radost, je podle mě hodně důležité. V souvislosti s dětskými vystoupeními považuji za podstatný i fakt, který udává I. Šmejdová, a sice že nácvik má být zábava, a ne dril, musí děti bavit, musí vědět, proč připravují vystoupení. Rovněž je zásadní, aby zažily euforii z úspěchu. Podobný názor zastává také vedoucí mé práce paní PaedDr. Váchová, která mi popsala postřehy ze své praxe. V jejich třídě byla besídka zažitou tradicí, děti se už předem těšily, co budou hrát rodičům za divadlo a jak je překvapí, a samy besídku pomáhaly vymýšlet a připravovat. Celý proces přípravy byl postavený na atmosféře, kde děti vyjadřovaly své názory a společně pracovaly proto, aby připravili rodičům hezké představení. S tímto přístupem k přípravě vystoupení naprosto souhlasím.

Na závěr diskuze bych ještě ráda doplnila jeden postřeh z výsledků šetření, a sice to, že ne vždy se naplňují očekávání pedagogů v souvislosti s názorem rodičů. Překvapující pro mě bylo zjištění, že většina pedagogů si myslí, že rodiče nejvíce preferují dětská vystoupení, což může být zřejmě jedním z důvodů, proč je nejčastěji pořádají. Tento jejich předpoklad se ale zcela nepotvrdil, protože rodiče udávají shodně preferenci tvořivých akcí společně s vystoupeními. Rodiče také často uváděli, že jsou spokojeni s počtem akcím, které školy pořádají, ale uvítali by více typů těchto akcí. Z dotazu pro rodiče, na které akce se nejvíce těší jejich dítě, zase vyplynulo, že děti dávají přednost zábavným, hravým nebo soutěžním akcím.

Vyvozují z toho, že ne vždy se naplňují všechny naše předpoklady, i když určitě byly myšleny dobře. Abychom mohli vyjít druhé straně vstříc a naplnit její očekávání, tak ho musíme znát, tedy rodiče něco očekávají od nás, my pedagogové od nich a i děti mají svá přání a tužby. Cestou k jejich poznání je opět dobrá vzájemná komunikace.

Nezavrhují v žádném případě dětská vystoupení, ale pokud se najdou pedagogové, kteří mají pocit, že tento typ akcí není pro ně přijatelný, tak jim navrhuji možnost pořádat více dalších alternativních akcí, což v zásadě odpovídá i názoru třetiny rodičů a přání dětí.

Myslím si, že pořádání akcí školy by mělo přinášet radost všem, kteří se na nich podílejí. Školy by je neměly pořádat jen proto, že to považují za nutné.

ZÁVĚR

Na základě zpracovaných teoretických poznatků a uskutečněného výzkumného šetření docházím k závěru, že akce, které školy pořádají pro rodičovskou či širší veřejnost, jsou širokou oblastí, na kterou lze pohlížet z několika úhlů. Charakterizovala bych je jako oblast chápání akcí ve smyslu prezentace školy, dále akce jako formu předškolního vzdělávání, akce jako prostor pro spoluúčast rodičů se školou a v neposlední řadě prostor pro vlastní prožitky dítěte.

Z pohledu praxe je účelem pro pořádání akcí nejčastěji prezentace školy. Školy pořádají různé typy akcí při různých příležitostech. Podle mého zjištění jsou nejvíce využívanými formami akcí dětská vystoupení, tvořivé dílny a zábavné (hravé, soutěžní) akce. Akcí různých typů je samozřejmě více, každá škola organizuje akce jiné, některé z nich jsou netradiční, originální a nápadité. Zde hraje svou roli angažovanost učitelů a možnosti školy. Výsledkem prezentace škol jsou potom fotografie na nástěnkách a webových stránkách, články v tisku, výstavy výrobků a šíření veřejného povědomí o škole.

Za formu vzdělávání považuji kromě vlastního průběhu akce hlavně její přípravu, kdy je podstatné, aby se na ní podílely i děti. Průběh a realizace akcí by měl být přirozený v tom smyslu, že se děti vzdělávají pro ně nevědomě, pro pedagoga s určitým záměrem.

Akce jsou místem, kdy se při neformálních setkáních mohou rodiče setkat s pedagogy, lépe se poznat a více spolu komunikovat. Také zapojení rodičů do organizování a přípravy akcí je dobrým způsobem k navázání vzájemného vstřícného vztahu mezi školou a rodinou.

Cílem mé práce bylo zjištění aktuálních informací o tom, jak akce vnímají rodiče i pedagogové, jaké typy akcí školy pořádají a jaký je jejich průběh. K tomuto šetření jsem si stanovila výzkumné otázky a předpoklady, které jsem vyhodnotila v praktické části práce. Výsledky výzkumu se týkají pouze této skupiny dotázaných, nelze je zobecnit, protože výzkum by musel být rozsáhlejší.

Došla jsem k závěru, že hodnocení akcí rodiči a pedagogy se v podstatě neliší, obě skupiny hodnotí akce pozitivně. Rodiče své hodnocení vztahují ke svému dítěti. Váže se

k jejich osobním prožitkům, kdy zažívají pocity hrdosti a spokojenosti při pohledu na své dítě. Zároveň považují akce za nedílnou součást předškolního vzdělávání a chápou je jako důležitý prostor pro jejich spoluúčast na tomto vzdělávání.

Pedagogové hodnotí akce kladně ve smyslu utváření fungujících vztahů mezi sebou a rodiči. Důležité je pro ně i to, jak akci hodnotí rodiče a jakým způsobem se toto hodnocení odráží v prezentaci školy. Z pohledu vnímání akcí dětmi je pro ně důležité, aby si z nich odnášely mnoho neopakovatelných zážitků a radosti.

Moje předpoklady o tom, že školy na vesnici pořádají častěji dětská vystoupení a naopak školy ve městech pořádají více jiných alternativních typů akcí, se nepotvrdily.

Podle mých zjištění je početní zastoupení jednotlivých typů akcí ve školách ve městě i na vesnici poměrně vyrovnané. Týká se to nejširší skupiny pořádaných akcí, tedy dětských vystoupení, tvořivých akcí a zábavných akcí, rozdíly spatřuji pouze u méně často pořádaných akcí, jako jsou například výlety pro rodiče s dětmi a divadelní představení.

Předpoklad o tom, že školy na vesnici pořádají akce častěji, k více příležitostem a pro širší cílovou skupinu, se naopak potvrdil. Předpokládala jsem větší zapojení škol na vesnici do života v obci, což se v rámci mého šetření ukázalo jako pravdivé. Cílovou skupinou, pro kterou jsou akce na vesnici pořádané, byla v mých výsledcích většinou i širší veřejnost. Ve školách ve městě jsou akce více interní záležitostí školy, určené jen pro nejbližší příbuzné dětí.

Další vývoj, který se týká akcí školy, spatřuji tak, že školy budou určitě dále akce pořádat. Staly se nedílnou součástí aktivit, které pořádají. Nelze říkat školám, že akce dělat musí, ale pokud je pořádají, měly by vědět proč, jak a jakou formou. Jako inspiraci možných cest bych ráda doporučila pedagogům několik zásad, které vidím jako účelné pro pořádání akcí.

1. **Doporučuji stanovit si (alespoň orientační) rozvrh akcí na celý rok**, rozmyslet si, kdy a jaké akce budou pořádat (kdy tvořivou dílnu, dětské vystoupení, výlet pro rodiče..). Tímto naplánováním se vyhneme tomu, že začneme plánovat akci pod časovým tlakem, což může být pro pedagogy stresující.

2. **Zvážit, pro koho konkrétní akci připravují,** zda pro rodiče a veřejnost, nebo pro děti. Pokud připravuji akci pro děti, měla by být zajištěna tak, aby se jí mohly zúčastnit všechny děti společně s rodiči (místo, čas, bezpečnost, občerstvení,..). Pokud akci připravuji s dětmi pro rodiče (veřejnost), měli bychom děti vhodně motivovat k tomu, aby přípravu chápaly jako něco, co je překvapením, tajemstvím, úkolem, pro někoho jejich blízkého nebo i cizího, co jim způsobí radost a na čemž budou mít ony sami svůj podíl. Měly chápat smysl pořádaných akcí a zároveň by měly mít možnost svobodné volby, zda se budou akcí účastnit.
3. Také bychom měli zvážit, **proč konkrétní akci pořádáme. Co je jejím cílem?** Děláme ji kvůli prezentaci školy, nebo proto, že chceme, aby si jí užily děti společně s rodiči? Smysl pořádat akce školy by měl být ve společných prožitcích rodičů a dětí, v tom, že si budou utvářet společné krásné vzpomínky. Pro pedagogy a rodiče by měly akce být místem společných neformálních setkání, které jejichž pozitivní atmosféra se pak následně promítne do prezentace školy.
4. Důležité je vědět, **co budeme vlastně při akci dělat?** Pokud připravujeme dětské vystoupení, tak zvážit, zda máme dostatek schopností na to připravit vystoupení, nebo zda budeme potřebovat pomoc. Jsme sami schopni organizačně akci zajistit? Máme dostatek finančních prostředků, materiálu? To je důležité zejména ze strany pedagogů, neboť nedostatek některé z těchto věcí může způsobit jejich strach, obavy, nervozitu, které pak mohou následně přenést na děti. Zde je prostor pro oslovení kolegů, rodičů i organizací ke spolupráci.
5. Z hlediska dítěte a jeho formování osobnosti bych **doporučila zapojit děti do příprav co nejvíce.** Děti by měly mít prostor pro vlastní nápady a aktivitu. Ideální by bylo, kdyby přípravami žily společně s paní učitelkou, která projevuje upřímné nadšení a dokáže děti také nadchnout pro připravovanou akci, ať už se to týká dětských vystoupení nebo přípravy karnevalu apod.

Myslím si, že na závěr bylo řečeno to podstatné. Hlavní podíl na průběhu akce školy mají pedagogové a i další zaměstnanci školy. Pokud přípravami na plánovanou akci žije

celá škola, žijí jí i děti a rodiče, a to by měl být stěžejní cíl, k němuž pedagogové mateřských škol v rámci této otázky směřují.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ :

1. AUTORSKÝ KOLEKTIV. *Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání*. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2004. ISBN 80-87000-00-5
2. BEČVÁŘOVÁ, Zuzana. *Kvalita, strategie a efektivita v řízení mateřské školy*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-221-8
3. ČAPEK, Robert. *Učitel a rodič. Spolupráce, třídní schůzka, komunikace*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4640-1
4. CHRÁSKA, Miroslav. *Metody pedagogického výzkumu, Základy kvantitativního výzkumu*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-1369-4
5. HELUS, Zdeněk. *Dítě v osobnostním pojetí. Obrat k dítěti jako výzva a úkol pro učitele i rodiče*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-628-5
6. LAŽOVÁ, Ladislava. *Mateřská škola komunikuje s rodiči*. Praha: Portál, 2013. ISBN 978-80-262-0378-0
7. MERTIN, Václav. *Na co se často ptáte. Ze zkušeností dětského psychologa*. Praha : Scientia, 2004. ISBN 80-7183-316-9
8. MERTIN, Václav a Ilona GILLERNOVÁ. *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-627-8
9. OPRAVILOVÁ, Eva a Vladimíra GEBHARTOVÁ. *Rok v mateřské škole*. Praha: Portál, 2011. ISBN 978-80-7367-703-9
10. PRŮCHA, Jan. *Alternativní školy a inovace ve vzdělávání*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-977-1
11. RABUŠICOVÁ, M., ŠEĐOVÁ, K., TRNKOVÁ, K., ČIHÁČEK, V. *Škola a/verzus/rodina*. Brno: Masarykova univerzita, 2004. ISBN 80-210-3598-6
12. SVOBODOVÁ, Eva. *Obsah a formy předškolního vzdělávání*. České Budějovice . Jihočeská univerzita, 2007
13. SVOBODOVÁ, Eva a kolektiv. *Vzdělávání v mateřské škole*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-774-9
14. STŘELEČEK, Stanislav. *Kapitoly z teorie a metodiky výchovy I.*
15. ŠULOVÁ, Lenka. *Raný psychický vývoj dítěte*. Praha : Karolinum, 2004. ISBN 80-246-0877-4

16. WÁGNEROVÁ, Marie. *Vývojová psychologie. Dětství a dospívání*. Praha . Portál, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1

Internetové zdroje :

17. TĚTHALOVÁ, Marie. *Maminko, na slovíčko*. 9.1.2008. © 2005-2012.
[cit.28.12.2013]. Dostupné z:
<http://www.portal.cz/casopisy/info/archiv/maminko-na-slovicko/24176> .a
18. TĚTHALOVÁ, Marie. *Neobejdeme se bez spolupráce*. 6.2.2008. © 2005-2012.
[cit.28.12.2013]. Dostupné z:
<http://www.portal.cz/casopisy/info/archiv/neobejdeme-se-bez-spoluprace/24357> .b
19. ŠIMICOVÁ, Věra. *Rodiče se zapojují do programu MŠ*. 5.10.2004. © 2005-2012.
[cit.2.11.2013]. Dostupné z: <http://www.portal.cz/casopisy/info/archiv/rodice-se-zapojuji-do-programu-MS/7286>
20. JEŽIŠKOVÁ, Eva. *Besídky v mateřské škole-ano,čine?*. 2.4.2005. © 2005-2012.
[cit.18.11.2013]. Dostupné z:
<http://www.portal.cz/casopisy/info/archiv/besidky-v-materske-skole-ano-čine/7458>
21. KONRÁDOVÁ, Jitka. *Předškolní vzdělávání v České republice*. [online] © 2008.
[cit.20.12.2013]. Dostupné z: <http://www.tydenik-skolstvi.cz/archiv-cisel/2010/04/predskolni-vzdelavani-v-Ceske-republice/>
22. KONRÁDOVÁ, Jitka. *Předškolní vzdělávání v letech 2005 až 2008*. [online] ©2008. [cit.20.12.2013]. Dostupné z: <http://www.tydenik-skolstvi.cz/archiv-cisel/2009/03/predskolni-vzdelavani-v-letech-2004-az-2008/>

Písemné vyjádření zaslané emailem na základě dotazu autorky práce poskytli :

PhDr. Jan Svoboda : 14.1. 2014

PhDr. Ivana Šmejdová : 2.2. 2014

PhDr. Marta Franclová Ph.D. : 7.3.2014

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Dotazník pro pedagogy

Příloha 2: Dotazník pro rodiče dětí navštěvujících mateřskou školu

Příloha 3: Tabulka 1

Příloha 4: Tabulka 2

Příloha 5: Tabulka 3

Příloha 6: Tabulka 4

Příloha 7: Tabulka 5

Příloha 8: Tabulka 6

Příloha 9: Tabulka 7

Příloha 10: Tabulka 8

Příloha 11: Odpovědi rodičů

DOTAZNÍK PRO PEDAGOGY

Vážená kolegyně, vážený kolego, jmenuji se Hana Koudelková a jsem studentkou 3. ročníku Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Dovoluji si Vás tímto oslovit s žádostí o vyplnění dotazníku k tématu mé bakalářské práce „Akce mateřské školy pro veřejnost“. Dotazník je zcela anonymní, slouží pouze jako podklad pro zpracování mé bakalářské práce. Pokud není uvedeno v otázce jinak, zaškrtněte prosím, vždy jednu z možných odpovědí.

1. Pořádá vaše škola v průběhu roku akce, které jsou určené pro děti, rodiče a případně širší veřejnost ?

- a) Ano, pořádáme akce pro rodiče (prarodiče) a jejich děti
- b) Ne, pořádáme výhradně akce pro děti, které školu navštěvují, ne pro jejich rodiče.
- c) Ano, pořádáme akce pro děti, jejich rodiče (prarodiče) i pro širší veřejnost

2. Při jakých příležitostech tyto akce pořádáte ? Můžete zaškrtnout více možností.

- a) Svátky (Vánoce, Velikonoce, Den dětí, pálení čarodějnic...)
- b) Konec školního roku (loučení s předškoláky)
- c) Slavnosti v rámci obce, kde se MŠ nachází
- d) Jiné (napište jaké)

3. Jaké typy akcí pořádáte ? Můžete označit více možností.

- a) Dětská vystoupení (pásmo básní, písní, scénky)
- b) Tvořivé dílny
- c) Divadelní představení pro rodiče s dětmi
- d) Výlety pro rodiče s dětmi
- e) Soutěžní (hravá) odpoledne
- f) Jiné (napište jaké).....

4. Jak jako pedagog pohlížíte na akce pořádané školou pro veřejnost ? Vyberte prosím, názor, který je vám nejbližší.

- a) Hodnotím je kladně, považuji za důležité tímto způsobem prezentovat činnost školy. Jsou přínosné pro vztah mezi školou a rodinou i veřejností.
- b) Považuji je za důležité, ale měly by být v omezeném počtu, jen při nejvýznamnějších příležitostech, jako jsou např. Vánoce, Velikonoce, konec školního roku.
- c) Jsou pro mne povinností, kterou vykonám, i když s ní nesouhlasím.
- d) Odmítám pořádat a účastnit se těchto akcí.
- e) Prostor pro Vaše vlastní vyjádření.....

5. Účastní se rodiče na pořádání těchto akcí ?

- a) Ano, vždy je o nějakou formu účasti požádáme.
- b) Ne, nežádáme je o to.
- c) Rodiče nabízejí spolupráci sami

6. Jaká je forma spolupráce rodičů při pořádání těchto akcí ? Můžete označit více možností.

- a) Sponzorský příspěvek (peněžní, věcný)
- b) Pomoc s přípravou např. kostýmů, kulis, občerstvení.
- c) Pomoc s organizačním zajištěním (místo konání, pořadatelsví, zábavné atrakce apod.)
- d) Jiná (napište jaká)

7. Jakou formou probíhají ve vaší škole dětská vystoupení ?

- a) Děti prezentují veřejnosti výběr z průřezu činností z průběhu školního roku.
- b) Děti se učí nové básně, písně, scénky pro tuto příležitost.
- c) Kombinace možností a) a b).
- d) Jinou (napište jakou)

8. Jaký typ akcí Vy osobně jako pedagog preferujete ?

- a) Dětská vystoupení
- b) Tvořivé dílny
- c) Zábavná (soutěžní, hravá) odpoledne

9. Myslíte si, že stávající počet akcí pořádaných vaší mateřskou školou je přiměřený ?

- a) Ano, je přiměřený
- b) Ne, uvítal(a) bych větší počet akcí
- c) Ne, uvítal(a) bych menší počet akcí

10. Považujete přípravu dětí na různá vystoupení za součást předškolního vzdělávání ?

- a) Ano
- b) Ne
- c) Částečně ano
- d) Nevím

11. Považujete přípravu dětí na různá vystoupení za časové omezení dalších řízených činností v předškolním vzdělávání ?

- a) Ano, omezují přípravu předškolních dětí (rozvíjení předmatematických představ, grafomotoriky...)
- b) Ne, považuji tuto přípravu za odpovídající řízenou činnost.
- c) Částečně ano, je nutné tuto činnost doplnit jinými činnostmi.
- d) Nevím

12. Jakému typu akcí dáváte dle Vašeho názoru přednost rodiče dětí ?

- a) Dětským vystoupením
- b) Tvořivým dílnám
- c) Zábavným (soutěžním, hravým) odpoledním

13. Jakým způsobem informujete rodiče či veřejnost o akcích školy ? Můžete označit více možností.

- a) Plakáty na nástěnce
- b) Plakáty na veřejné vývěsce
- c) Pozvánky
- d) Internetové stránky
- e) Ústně
- f) V místním tisku

14. Který z těchto názorů je podle Vás nejbližší skutečnosti ? Můžete označit více možností.

- a) Myslím si, že rodiče hodnotí akce školy převážně kladně, mají z nich radost, prožívají je spolu s dětmi.
- b) Myslím si, že rodiče považují za povinnost školy pořádat tyto akce.
- c) Myslím si, že rodiče považují tyto akce za přirozenou součást předškolního vzdělávání, jsou pro ně samozřejmostí.
- d) Myslím si, že rodiče nemají o tyto akce zájem.
- e) Myslím si, že rodiče berou tyto akce jako dobrou příležitost k neformálnímu setkávání s pedagogy i mezi sebou navzájem
- f) Prostor pro vaše vlastní vyjádření.....

15. Je účast dětí na veřejných vystoupeních ve vaší škole povinná ?

- a) Ne, pokud děti nechtějí, nevystupují.
- b) Ne, ale snažíme se děti vhodnou motivací zapojit.
- c) Ano, musí vystupovat.
- d) Ano, rodiče trvají na tom, že budou vystupovat.

16. Zapojujete do příprav akcí děti ?

- a) Ano, vždy je nějakým způsobem zapojíme
- b) Ne, děti se příprav neúčastní
- c) Ano, některé (starší, předškolní) pomáhají s přípravou

17. Co je pro Vás nejdůležitější po ukončení akce ? Vyberte prosím, Vám nejbližší názor.

- a) To, že byla kladně hodnocena rodiči.
- b) To, že se líbila dětem.
- c) To, že vše proběhlo podle plánu a bez problémů

18. Vaše mateřská škola je :

- a) Ve městě
- b) Na vesnici

Počet tříd ve vaší škole:

Děkuji za spolupráci při vyplnění dotazníku.

DOTAZNÍK PRO RODIČE DĚTÍ NAVŠTĚVUJÍCÍCH MATEŘSKOU ŠKOLU

Vážené maminky, vážení tatínkové, jmenuji se Hana Koudelková a jsem studentkou 3. ročníku Pedagogické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích. Dovoluji si Vás tímto oslovit s žádostí o vyplnění dotazníku k tématu mé bakalářské práce „Akce mateřské školy pro veřejnost“. Dotazník je zcela anonymní, slouží pouze jako podklad pro zpracování mé bakalářské práce. Pokud není uvedeno v otázce jinak, zaškrtněte prosím, vždy jednu z možných odpovědí.

1. Pořádá škola, kterou navštěvuje Vaše dítě , v průběhu roku akce, které jsou určeny pro rodičovskou, případně širší veřejnost ?

- a) Ano, pořádá akce pro rodiče (prarodiče) a jejich děti
- b) Ne , pořádá výhradně akce pro děti, které školu navštěvují
- c) Ano, pořádá akce pro děti, jejich rodiče i pro širší veřejnost

2. Při jakých příležitostech tyto akce vaše mateřská škola pořádá ? Můžete označit více možností.

- a) Svátky (Vánoce, Velikonoce, Den dětí, pálení čarodějnic, ...)
- b) Konec školního roku (loučení s předškoláky)
- c) Slavnosti v rámci obce, kde se škola nachází
- d) Jiné (napíšte jaké).....

3. Jaké typy akcí pořádá vaše škola ? Můžete označit více možností.

- a) Vystoupení dětí (pásmo básní, písni , scénky)
- b) Tvořivé dílny
- c) Divadelní představení pro děti a rodiče
- d) Výlety pro rodiče s dětmi
- e) Soutěžní či zábavná odpoledne
- f) Jiné (napíšte jaké).....

4. Který z těchto názorů je Vám nejbližší v souvislosti s akcemi pořádanými školou pro rodiče či veřejnost ? Můžete označit více názorů.

- a) Hodnotím je kladně, považuji za důležité tímto způsobem prezentovat činnost školy. Hodnotím je jako přínosné pro vztah mezi školou a rodinou.
- b) Rád se jich účastním, mám radost, když vidím své dítě předvést něco z toho, co se naučilo.
- c) Považuji tyto akce za důležité, ale měly by být v omezeném počtu, jen při vyjímečných příležitostech (Vánoce, konec školního roku..).
- d) Těchto akcí se účastním jen kvůli svému dítěti..
- e) Považuji je za dobrou příležitost k neformálnímu setkání s pedagogy, rodiči.
- f) Odmítám se účastnit těchto akcí.

5. Oslovuje Vás, jako rodiče, škola ke spolupráci při pořádání těchto akcí ?

- a) Ano, vždy jsme požádáni o nějakou formu spolupráce
- b) Ne, škola nás o spolupráci nežádá
- c) Spolupráci sám nabízím

6. Jaká forma spolupráce se školou při pořádání těchto akcí je pro Vás přijatelná ?

- a) Poskytnutí sponzorského příspěvku (finanční, věcný)
- b) Forma pomoci s přípravou (kostýmy, kulisy, občerstvení.....)
- c) Pomoc s organizačním zajištěním (místo konání, pořadatelsví, zábavné atrakce apod.)
- d) Není pro mne přijatelná žádná forma spolupráce.

7. Považujete přípravu dětí na různá vystoupení za plnohodnotnou součást předškolního vzdělávání ?

- a) Ano, považuji.
- b) Ne, do předškolního vzdělávání tyto činnosti nepatří.
- c) Částečně ano, ale omezují přípravu předškolních dětí(rozvíjení předmatematických představ, grafomotoriky.....)
- d) Nevím

8. Jak vnímáte to, že Vaše dítě veřejně vystupuje ?

- a) Nevadí mi, když mé dítě veřejně vystupuje, jsem na něj hrdý (á).
- b) Mám obavy, aby dítě něco nepokazilo a nezesměšnilo se.
- c) Prožívám spolu s ním trému před vystoupením, snažím se ho povzbudit.
- d) Vadí mi, když mé dítě má veřejně vystupovat.

9. Jak z Vašeho pohledu prožívá Vaše dítě to, že veřejně vystupuje ?

- a) Mému dítěti nečiní veřejné vystupování žádný problém.
- b) Mé dítě prožívá velkou trému, rozpaky.
- c) Moje dítě se na vystoupení velice těší.
- d) Moje dítě odmítá veřejně vystoupit, i když vím, že se vše naučilo spolu s dětmi a doma vystoupení předvedlo.
- e) Moje dítě odmítá cokoli, co souvisí s veřejným vystupováním.

10. Na jaké akce školy se Vaše dítě nejvíce těší ?

- a) Na ty, kde bude něco předvádět, vystupovat.
- b) Na ty, kde si může spolu s rodiči něco vyrobit. (dílň)
- c) Na ty, kde je pro ně připravena zábava, soutěž.
- d) Jiné (napište jaké).....

11. Kterému typu akcí pořádaných školou dáváte Vy jako rodič přednost ?

- a) Dětským vystoupením
- b) Tvořivým dílnám
- c) Zábavným (soutěžním, hravým) odpoledním

12. Jste jako rodiče dostatečně předem informováni o akcích školy ?

- a) Ano, informace jsou na nástěnkách, internetových stránkách, pozvánkách apod.
- b) Ne, dozvídáme se informace pozdě.

13. Považujete počet akcí pořádaných pro rodiče vaší školou za dostatečný ?

- a) Ano, akcí všech typů (vystoupení, dílny, soutěže...) je dostatek
- b) Ne, myslím si, že škola by mohla uspořádat více akcí
- c) Částečně ano, ale uvítal(a) bych více typů akcí
- d) Nevím

14. Sdělujete pedagogům svůj názor na skončenou akci ?

- a) Ano, vždy určitým způsobem akci zhodnotím (kladně, případně i vyjádřím svůj negativní názor)
- b) Ne, nepřednáším svůj názor veřejně.
- c) Ano, hodnotím vždy akce kladně, oceňuji práci dětí i pedagogů
- d) Nepovažuji to za důležité.

15. Vaše mateřská škola je :

- a) Ve městě
- b) Na vesnici

Počet tříd ve vaší mateřské škole:

Děkuji za spolupráci při vyplnění dotazníku.

PŘÍLOHA 3

Tabulka 1 - Celkový počet všech odpovědí pedagogů v jednotlivých otázkách dotazníku.

Celkem odpovídalo 46 pedagogů.

Možnost	a	b	c	d	e	F
Otázka						
1.	27	1	18	-	-	-
2.	43	34	15	5	-	-
3.	43	33	10	11	19	3
4.	34	12	0	0	0	
5.	30	2	14	-	-	-
6.	22	32	16	1	-	-
7.	10	9	24	3	-	-
8.	8	20	18	-	-	-
9.	41	3	2	-	-	-
10.	26	4	16	0	-	-
11.	5	11	29	1	-	-
12.	31	7	8	-	-	-
13.	43	8	7	15	26	2
14.	33	13	18	2	13	0
15.	16	28	1	1	-	-
16.	30	1	15	-	-	-
17.	8	33	5	-	-	-
18.	20	26	-	-	-	

PŘÍLOHA 4**Tabulka 2 - Celkový počet všech odpovědí pedagogů, vyjádřený v procentech (%).**

Možnost	a	b	c	d	e	f
Otázka						
1.	59	2	39	-	-	-
2.	93	74	33	11	-	-
3.	93	72	22	24	41	6
4.	74	26	0	0	0	-
5.	65	4	31	-	-	-
6.	43	70	35	2	-	-
7.	22	20	52	6	-	-
8.	17	43	40	-	-	-
9.	89	7	4	-	-	-
10.	56	9	35	0	-	-
11.	11	24	63	2	-	-
12.	68	15	17	-	-	-
13.	93	17	15	33	56	4
14.	72	28	39	4	28	0
15.	35	61	2	2	-	-
16.	65	2	33	-	-	-
17.	17	72	11	-	-	-
18.	43	57	-	-	-	-

PŘÍLOHA 5

Tabulka 3 - Počet jednotlivých odpovědí u dotazníku pro pedagogy, rozdělený podle místa, kde se MŠ nachází.

Možnost Otázka	a		b		c		d		e		f	
	ves.	město	ves.	město	ves.	město	ves.	město	ves.	město	ves.	město
1.	7	20	0	1	13	5	-	-	-	-	-	-
2.	19	24	16	18	11	4	1	4	-	-	-	-
3.	19	24	14	19	7	3	3	8	10	9	2	1
4.	17	17	3	9	0	0	0	0	0	0	-	-
5.	13	17	0	2	7	7	-	-	-	-	-	-
6.	8	14	16	16	10	6	1	0	-	-	-	-
7.	3	7	4	5	12	12	1	2	-	-	-	-
8.	6	2	7	13	7	11	-	-	-	-	-	-
9.	19	22	0	3	1	1	-	-	-	-	-	-
10.	15	11	1	3	4	12	0	0	-	-	-	-
11.	0	5	5	6	15	14	0	1	-	-	-	-
12.	15	16	1	6	4	4	-	-	-	-	-	-
13.	19	24	7	1	3	4	13	12	13	13	1	1
14.	14	19	3	10	7	11	1	1	6	7	0	0
15.	7	9	13	15	0	1	0	1	-	-	-	-
16.	12	18	0	1	8	7	-	-	-	-	-	-
17.	5	3	14	19	1	4	-	-	-	-	-	-
18.	20	0	0	26	-	-	-	-	-	-	-	-

Poznámka: ves. = vesnice

PŘÍLOHA 6

Tabulka 4 - Počet jednotlivých odpovědí u dotazníku pro pedagogy, rozdělený podle místa, kde se MŠ nachází a vyjádřený v procentech (%).

Možnost	a		b		c		d		e		f	
	ves.	město	ves.	město	ves.	město	ves.	město	ves.	město	ves.	město
1.	35	77	0	4	65	19	-	-	-	-	-	-
2.	95	92	80	69	55	15	5	15	-	-	-	-
3.	95	92	70	73	35	11	15	30	50	35	10	4
4.	85	65	15	35	0	0	0	0	0	0	-	-
5.	65	65	0	8	35	27	-	-	-	-	-	-
6.	40	54	80	62	50	23	5	0	-	-	-	-
7.	15	27	20	19	60	46	5	8	-	-	-	-
8.	30	8	35	50	35	42	-	-	-	-	-	-
9.	95	85	0	12	5	3	-	-	-	-	-	-
10.	75	42	5	12	20	46	0	0	-	-	-	-
11.	0	19	25	23	75	54	0	4	-	-	-	-
12.	75	62	5	23	20	15	-	-	-	-	-	-
13.	95	92	35	4	15	15	65	46	65	50	5	4
14.	70	73	15	38	35	42	5	4	30	27	0	0
15.	35	35	65	57	0	4	0	4	-	-	-	-
16.	60	69	0	4	40	27	-	-	-	-	-	-
17.	25	12	70	73	5	15	-	-	-	-	-	-
18.	100	0	0	100	-	-	-	-	-	-	-	-

Poznámka: ves. = vesnice.

PŘÍLOHA 7

Tabulka 5 - Celkový počet všech odpovědí rodičů v jednotlivých otázkách dotazníku.

Celkem odpovídalo 49 rodičů.

Možnost	a	b	c	d	e	f
Otázka						
1.	27	2	20	-	-	-
2.	39	26	9	0	-	-
3.	44	30	13	12	11	5
4.	28	32	5	1	14	0
5.	23	20	6	-	-	-
6.	9	29	6	5	-	-
7.	37	0	9	3	-	-
8.	32	0	17	0	-	-
9.	15	4	27	3	0	-
10.	12	9	25	3	-	-
11.	19	20	10	-	-	-
12.	49	0	-	-	-	-
13.	29	4	16	0	-	-
14.	8	5	34	2	-	-
15.	29	20	-	-	-	-

PŘÍLOHA 8**Tabulka 6 - Celkový počet všech odpovědí rodičů, vyjádřený v procentech (%).**

Možnost	a	b	c	d	e	f
Otázka						
1.	55	4	41	-	-	-
2.	80	53	18	0	-	-
3.	88	61	26	24	22	10
4.	57	65	10	2	28	0
5.	47	41	12	-	-	-
6.	18	60	12	10	-	-
7.	76	0	18	6	-	-
8.	65	0	35	0	-	-
9.	31	8	55	6	0	-
10.	24	18	52	6	-	-
11.	39	41	20	-	-	-
12.	100	0	-	-	-	-
13.	60	8	32	0	-	-
14.	16	10	70	4	-	-
15.	59	41	-	-	-	-

PŘÍLOHA 9

Tabulka 7 - Počet jednotlivých odpovědí u dotazníku pro rodiče, rozdělený podle místa, kde se MŠ nachází.

Možnost	a		b		c		d		e		f	
	ves.	město	ves.	město	ves.	město	ves.	město	ves.	město	ves.	město
1.	11	16	0	2	9	11	-	-	-	-	-	-
2.	18	21	9	17	8	1	0	0	-	-	-	-
3.	17	27	14	16	5	8	4	8	6	5	0	5
4.	13	15	13	19	2	3	1	0	7	7	0	0
5.	9	14	9	11	2	4	-	-	-	-	-	-
6.	3	6	12	17	3	3	2	3	-	-	-	-
7.	13	24	0	0	4	5	3	0	-	-	-	-
8.	12	20	0	0	8	9	0	0	-	-	-	-
9.	10	5	3	1	7	20	0	3	0	0	-	-
10.	2	10	3	6	12	13	3	0	-	-	-	-
11.	5	14	10	10	5	5	-	-	-	-	-	-
12.	20	29	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	14	15	0	4	6	10	0	0	-	-	-	-
14.	5	3	2	3	13	21	0	2	-	-	-	-
15.	20	0	0	29	-	-	-	-	-	-	-	-

Poznámka : ves. = vesnice

Tabulka 8 - Počet jednotlivých odpovědí u dotazníku pro rodiče, rozdělený podle místa, kde se MŠ nachází, vyjádřený v procentech (%).

_Možnost Otázka	a		b		c		d		e		f	
	ves.	město	ves.	město	ves.	město	ves.	město	ves.	město	ves.	město
1.	55	55	0	7	45	38	-	-	-	-	-	-
2.	90	72	45	59	40	3	0	0	-	-	-	-
3.	85	93	70	55	25	28	20	27	30	17	0	17
4.	65	52	65	66	10	10	5	0	35	24	0	0
5.	45	48	45	38	10	14	-	-	-	-	-	-
6.	15	21	60	59	15	10	10	10	-	-	-	-
7.	65	83	0	0	20	17	15	0	-	-	-	-
8.	60	69	0	0	40	31	0	0	-	-	-	-
9.	50	18	15	3	35	69	0	10	0	0	-	-
10.	10	34	15	21	60	45	15	0	-	-	-	-
11.	25	49	50	34	25	17	-	-	-	-	-	-
12.	100	100	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	70	52	0	14	30	34	0	0	-	-	-	-
14.	25	10	10	10	65	73	0	7	-	-	-	-
15.	100	0	0	100	-	-	-	-	-	-	-	-

Poznámka : ves. = vesnice

Odpovědi rodičů

Jako přílohu uvádím výsledky výzkumu u dotazníku pro rodiče, otázky 1., 2., 3. Také rodiče odpovídali na otázky týkající se cílové skupiny pořádaných akcí, příležitostí, ke kterým jsou akce pořádány, a typu pořádaných akcí z toho důvodu, aby si při vyplňování dotazníku mohli na úvod utvořit určitou představu o akcích školy, na kterou by dále mohli navázat v dalších odpovědích. Považovala jsem za nutné je těmito dotazy informovat o tom, jakou oblast působení vlastně akce zasahují. Tyto odpovědi jsem nepoužila ve vyhodnocování výsledků výzkumu, protože pro odpověď na výzkumnou otázku nejsou podstatné, neboť nelze spojit dohromady obě skupiny respondentů, protože pedagogové i rodiče nevyjadřovali v těchto otázkách svůj osobní názor, ale vyjadřovali se ve vztahu ke konkrétní škole a postačují tedy výsledky od jedné skupiny. Podrobné odpovědi rodičů jsou uvedené v následných tabulkách.

- Cílová skupina pořádaných akcí (podle rodičů)

Tab. 29

Cílová skupina pořádaných akcí	celkem	vesnice	město
a) Rodiče (prarodiče) a děti	55 %	55 %	55 %
b) Děti, které školu navštěvují	4 %	0	7 %
c) Rodiče a širší veřejnost	41 %	45 %	38 %

- Příležitosti, při kterých se akce pořádají

Tab. 30

Příležitosti, při kterých školy a akce pořádá	celkem	vesnice	město
a) Svátky (Vánoce, Velikonoce,..)	80 %	90 %	72 %
b) Konec školního roku	53 %	45 %	59 %
c) Slavnosti v rámci obce	18 %	40 %	3 %
d) Jiné	0	0	0

□ Typy pořádaných akcí

Tab. 31

Typy pořádaných akcí	celkem	vesnice	město
a) Vystoupení dětí	88 %	85 %	93 %
b) Tvořivé dílny	61 %	70 %	55 %
c) Divadelní představení pro rodiče s dětmi	26 %	25 %	28 %
d) Výlety pro rodiče s dětmi	24 %	20 %	27 %
e) Zábavní (hravá, soutěžní) odpoledne	22 %	30 %	17 %
f) Jiné...	10 %	0	17 %